

ELŐFIZETÉS
HELYBEN
 Egy évre 24 koronás
 Egy hónap 2 koronás
VIDÉKEN
 Egy évre 28 koronás
 Egy hónap 2.5 koronás
HIRDETÉSEK
 6-tusos betűk egy sor 20 fillér
 minden sorhoz képest 10 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és eszaki egyesült
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 337.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 Jászai főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, április 21.

Nyugalom a kárpáti fronton.

Budapest, április 20. (Hivatalos.) (A főhadiszállás jelenti.)

Általános helyzet teljesen változatlan az egész arcvonalon. Egyes helyeken tüzéségi harcok voltak. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Meghiusult a franciák minden támadása.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Champagneban árkasz támadásunk előrejutott.

Argonnokban a franciáknak Le Tour de Paristól északra ellenünk intézett támadása megheiusult.

Maas és Mosel közt tüzéségi harc csak egyes helyeken volt élénk.

Flireynél a franciáknak egy támadása tüzelésünkben összeomlott.

Croix des Carmes táján csapataink néhány erődház felrobbantása után behatoltak az ellenséges hadállásba és nagy veszteségeket okoztak az ellenségnek.

Avricourtól nyugatra vívott ütközeteknek Embermenil falut, miután ideiglenesen kiürítettük, rohamban visszafoglaltuk.

Vogézekben Sillacker magaslatoknál Metzertől északnyugatra franciáknak egy támadása a francia alpesi vadászok súlyos veszteségei mellett kudarcot vallott.

Hartmannsweilerkopf csúcsára előretörve északkeleti lejtőn néhány százméternyi területet nyertünk.

Keleti hadszintér.

Keleten a helyzet változatlan. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Feleletre váró kérdések.

Arad, április 20.

Jó, hogy a fegyverek halálos zenéjébe belecsendül valami lágyabb, csendesebb hang is: a parlament szava. Az ellenséges gyűrűvel szemben katonák érefala áll, amelyet a hadvezérek legjobb tudása igazgat előre-hátra, de a hosszantartó birkózásban annyira fölgyülemlett már azoknak a kérdéseknek a sora, amelyek föltámadtak a harc vonal gyűrűjén belül élő, az itthonmaradt polgárságban, hogy kellett jönnie, ideje volt ennek a parlamenti megszólalásnak. Kérdések élnek bennünk, kérdések támadtak föl, amelyeket nem lehetett eddig megszólaltatni. Katonáink dolga a harc, a létünkért, diadalunkért vívott irtóztató harc, amelynek meg nem szakított háromnegyed esztendő hulláma még mindig fölfelé tarajosul, amelynek süvöltése, vihara nem is enged más hangot eljutni, mint az ágyuk énekét és fegyverek pergő szavát. A nyomtatott betűnek is háboru parancsol és a háboru parancsa itt is époly kemény, kitérést nem tűrő, mint minden más téren. A lelkeket égető kérdések nem kaphatnak ma egyebet hangot, mint a parlamentben és ha az ország szeme ma, a vérviharos és ezerhalálú napokban egy ideig nem a Kárpátok bércei közé, nem az orosz-lengyel síkra, nem a Pruth mentére néz, hanem a dunaparti palota felé, annak egy oka van: onnan várjuk kérdéseink szövege ömlését, onnan várjuk sok, homályban levő, csak szóbeszédben, mende mondában, szállongó hirben élő kérdés tisztázódását.

Háboruban élő ország élén mindig bizonyos mértékben diktátorra nő a kormány. Es ha felelőséggel tartozik az országnak béke idején a felelőséget a folyton éber országgyűléssel megosztó kormány, mennyivel inkább kell felelőséggel állnia tettei mellett a háborus kormányoknak. Es az

a kormány, amelynek Tisza István gróf a feje, nem is tér ki a fokozott felelőség elől. A miniszterelnök nyílt, őszinte szóval állt oda mindjárt ma a parlament tanácskozásának első érdemleges napján a képviselők elé, hogy megmondja: várja a kérdéseket, nem keres házsabályok paragrafusában interpellációs napokra utalással, kitérőt semmiféle megkérdetetés elől. Ha van, amit tisztázni kell, ha van, amiről felvilágosítást várunk, ha lehet kétségeket megnyugtató: Tisza István gróf vállán tartva a nagy napoknak csaknem minden terhét, várja a kérdezők, bizonytalanságban levők szavát. Jöjjenek a kérdések! Przemysl és a reáköltött millió koronák? A hadseregszállítások körüli árnyékok? Uj törvényjavaslatokkal szemben támadt aggodalmak? A hadikenyér?

Hanem azon az oldalon, ahonnan a kérdéseket várjuk, ahol az ellenőrzés jogát szokták emlegetni és ahol csakugyan hivatás is, kötelesség is ez az ellenőrzés, egyelőre kicsinyes és még a béke idején is bántó porlekedési hajlandóságot látunk. Ma, amikor mindenki az ellenzék vezéréitől várja, hogy kifejezést adjanak hangulatoknak, áramlatoknak, gondoknak, kérdéseknek, amikor azt szeretnők, hogy a nyilvánosságnak meglevő bástyája méltó legyen a nagy időkben egygyé forrott nemzethez: miért pazarolják szavaikat és az ország türelmét az ellenzék vezérek olyan komikus etikett-kérdésekre, hogy az ellenzék résztvehet-e a megbíralni óhajtott javaslatok bizottsági tárgyalásain, miután annak idején (vannak-e még, akik erre az önzívás előtti időkben történetekre emlékeznek?) sértett tudomismiből kegyeskedtek részt nem venni a bizottságok megalakításában. A harctéren a horvát katona

tűzbe rohan egy bajba került magyar fiúért, a magyar honvéd életét adja az osztrák sógorért (pedig béke idején talán nem voltak a legtestvéribb viszonyban.) A háboru tüzes üllőjén azonban egyetlen láncá kovácsolód-
nak a fajok, felekezetek, pártok, egyé-
nek láncszemei. Csak épen a parla-
ment ellenzékén nem éreznék még
ezt a tüzes üllőt és tüzes kalapácsot?

Nem ez az, amit vár az ország.
Nem kicsinyes ellenzéki pártérdekek
és pártvezérszemponatok hangoztatása,
hanem nagy aktuális problémák meg-
világítása most a feladat. A kérdések-
nek — amelyekre felelni kész a fe-
lelős kormány első embere — meg
kell szólalniuk, de jaj lenne nekünk,
ha ezek a kérdések a pártszempon-
tok torzító kürtjén át kapnának
hangot!

A legendás Goeben fedélzetén.

(A harcrakész acélvár. — Fezes né-
met tengerészek. — Harc láthatatlan
ellenséggel.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 20.

A Goebenről, a törökök magasztos, hősi-
s bátorságú hajójáról, amelyet a legendás Em-
dennel együtt annyiszor említettek, egy német
újságíró a következő szép leírást küldi:

— Épen visszatért utolsó cirkálásáról. Nem
volt világtörténelmi jelentőségű; két orosz
szállítóhajót sülyesztett el és így kívánatos
aggodalomba ejtette a Fekete tengeri kereske-
delmi hajózást. De az a misszió, amelyet a
háboru elején teljesített, világtörténelemmé
lett, még mielőtt teljes fényben látnók az ese-
ményeket és az Emdent körülvevő mondan-
dókat a Goebennél politikai konzekvenciák pótolják.
Hogy ma már nem hívják Goebennek, hanem
Sultan Jawus-nak és török lobogót hord, az
egy tengerészeti kalandnak és politikai gondo-
latnak következménye. Németországban még
egy ideig a leánynevéen nevezhetjük, anélkül,
hogy ezt félreértenék török barátaink, akiké
most már mindörökké.

A kis bárka, amelyen a Boszporuson ke-
resztül a hajóig megvettem az utat, tele volt
matrózokkal, akik a városból jöttek és mig
villák, kertek, várak, kaszárnyák, kolostorok
előtt vonultunk el, barátságosan elbeszélget-
tünk. A derék német tengerészek olyan jó-
ízűen nevettek, hogy veszélyesen ingott fejük-
ön a fez.

— Az egész Fekete tenger édes — mondta
az egyik — annyi orosz cukrot sülyesztettünk
belé mult pénteken.

A hajón semmi sincs, ami az otthonra,
házára emlékeztetne. Az a különös gondolat,
amely szalóngőzseinket uszó lakóházakká
akarja átalakítani és így megfosztja a tengeri
utazást minden varázásától, itt épen a másik
végletbe csapott át: nincs semmi szép megté-
vesztés, minden cél, eél és ez a cél: a háboru.
Nincs olyan darabja a szárazföldnek, még
egy erdőn sem, amely a háborura való hiva-
tását olyan világosan tüntetné fel, mint ez az
uszó vaskolosszus. A hadihajó úgy hat, mint
a háboru legrövidebb formulája, mintha va-
lamilyen esőkönyös agyvelő így akarná meg-

mutatni, milyen szűk területre össze lehet pró-
selni elemeit.

Egy óriási vaspajzson állók, gyengén bol-
tozatos: ez a fedélzet. Még korlátok sincsenek,
egész üres. Csak két rövid, vastag kémény
emelkedik ki a közepéből a levegőbe és aztán
a páncélos tornyok. A tornyok életteleneknek
látszanak, de belsejükből élet van.

Egy helyütt nyílása van a vaspajzsnak,
ezen leszállunk a torony agyvelejébe. Belül
minden vasból van. A fiatal tiszt, aki kísér,
így szól:

— Máskor minden sokkal fényesebb! Most
hiányzanak a színek. Ez csak a háboru szür-
kéje. És megmagyarázza, hogy a lakkot min-
denhonnan eltávolították, a tűz miatt.

Megkérdem: — De hol vannak a csó-
nakok, amiket békeidőben a fedélzetén láttam?

— Nem viszünk magunkkal csónakokat,
ezek gátolnak a tüzelésben. Vagy épen visz-
szatérünk, vagy egészen elsülyedünk.

A felelet vasból van, mint az egész hajó.

Hirtelen a torony bensejében vagyunk.
Egy forgatható üléshez vezetnek: itt ül az,
aki a hajó szemének szerepét tölti be. Feje fe-
lett ütközlet közben kis tábláskákon egyszó-
tagu szavak jelennek meg, hideg, rövid sza-
vak, — nekem rejtély, a beavatottnak parancs,
amely szerint beigazítja távcsövét és a zárt to-
rony belsejéből figyelemmel kíséri az ellensé-
ges flottát, a kikötő minden erődjét meg tudja
különböztetni és mindezt a feje fölött lévő ti-
tokzatos parancs következtében.

Magam előtt látom a hajót ütközletben. Itt
nincs extázis, nincs hurrá és nincs roham. A
csatamező üres, a vaspáncél kietlen, az éjszaka
és ellenséges lövegek között halad a vasször-
nyeteg, senkit sem lehet látni. Csak bensejé-
ben dolgozik az ezernyi ember, kirendelt he-
lyén mindenki egy kézmozdulatot tesz, amelyet
éveken át gyakorolt, senki — kivéve a távcső-
nél lévő néhány embert — nem látja az ellen-
séget, nem is sejti számát és elhelyezkedését
és még azok a kevesek sem látják a levegőn,
a tengeren át — csak titokban, páncélos rej-
tekhelyükből, a tenger alatt, mintha a felhők
tükröződéséből néznék. Senki sem látja, hová
mennek, senkisé nem látja, honnan jön a veszély.
Levegőtől, fénytől elzárva mindannyian min-
den pillanatban érzik, hogy a halálnak vannak
kitéve, amely egyszerre mindnyájukat a leve-
gőbe röpíti, vagy a tengerbe sülyeszt. Ezek a
katonák zárt területen harcolnak: különös har-
cuknak ez az ismertető jele.

Csak két ember áll a levegőn, a vihar-
ban, a fedélzetén, a szabad tenger felett.
Az egyik a kormányt csavarja, a másik paran-
csokat oszt. Talán van mellette néhány ember,
aki segít neki látni és parancsolni. És ő, aki
itt áll a hidon, a hajó ura, az övé minden jog
és minden felelősség a torony belsejében lévő
ezernyi láthatatlan emberért. Egyedül áll a hi-
don, a tűzben, a viharban, a csillagok alatt, a
nap alatt. Ő a sors, amely fentről lefelé, be-
felé küldi az orakulumszerű szavakat és fi-
gyelmes kezek követik, anélkül, hogy lát-
nák őt. Ő a parancsnok, agyvelő és szem
egyszerre.

Megismertem az admirálist, a Goeben pa-
rancsnokát, azt a férfit, aki a háboru első ka-
landját állta ki, az utazást Pólából Messinába,
Algirba és onnan a Dardanellák felé, az ellen-
séges flották között. Souchon a neve: kister-
metű ember, de arca megmutatja a tengerész
minden kiváló sajátját.

Tisza István gróf előzékenysége.

(Az ellenzék a vezére ellen. — A Ház
bizottságának tárgyalásai.)

Távirati tudósítás.

Budapest, április 20.

Ma este tartotta meg hosszú szünet után
az országos nemzeti munkapárt értekezletét,
amelyen igen sok képviselő, a kormány vala-
mennyi tagja és igen sok kültag jelent meg.
Tisza István grófot megérkezésekor rendkívül
meleg ovációval fogadták és igen sokan érdek-
lődtek a miniszterelnöknél felesége és öccse
hogyléte iránt. Az értekezleten Telegdy József
elnökölt.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelen-
tette, hogy az értekezletnek konkrét tárgya
még nincs, mert a törvényjavaslatok a bizott-
ságok előtt vannak és az értekezlet célja csak
az, hogy a parlament hosszú munkeszü-
nete után ezen a helyen egymást viszontlás-
sák és vállvetve induljanak a közös ügy szol-
gálatára. Az értekezletet már tegnap kellett
volna megtartani, de akkor még nem tudta
volna tájékoztatni a Ház munkarendjéről. Né-
hány nap előtt ugyanis az ellenzéki vezérfér-
fiakkal találkozott és informálta őket az elő-
terjesztendő törvényjavaslatokról. Az egyik el-
lenzéki vezér felvetette azt az eszmét, hogy a
háboru törvényjavaslatokat külön bizottság
elő utasítsák. A miniszterelnök ezt az esz-
mét rokonszenvesen fogadta és választ a
mai ülés elejére kért. Ma azt az értesítést
kapta, hogy a különbizottság eszméjét az
ellenség többsége visszautasította. Erre a tör-
vényjavaslatokat ma benyújtották és a rendes
bizottságokhoz utasították. Csütörtökön a bi-
zottságok beterjesztik jelentéseiket és a Ház
hétfőtől kezdve megkezdheti érdemleges mun-
káját.

A képviselőházban ma délelőtt előterjesz-
tett és a bizottságokhoz utalt törvényjavasla-
tokat a bizottságok már a mai nap folyamán
tárgyalni kezdték.

A képviselőház véderőbizottsága Tallián
Béla báró elnöklésével ülést tartott, amelyen
tárgyalás alá vette az új katonai javaslatokat.
Okolicsányi László megkérdezi, gondoskodás
történt-e az aratási és eséplési munkák elvég-
zéséről? Hazai Samu báró honvédelmi mi-
niszter a kérdésre válaszolva kijelenti, hogy
különös gondot fordítanak arra, hogy az ara-
tási munkálatokhoz szükséges munkaerő ren-
delkezésre álljon.

A képviselőház igazságügyi bizottsága
Erdélyi Sándor elnöklésével tartott ülést, ame-
lyen Balogh Jenő igazságügyminiszter, Vadász
Lipót és Tóry Gusztáv államtitkárok is részt-
vettek. A bizottság a sajtótörvény módosításá-
ról szóló törvényjavaslatot tárgyalta, amelyet
egyhangulag elfogadtak. A lapok a felemelt
kauciót 1914. április 12-ikétől számított három
év múlva tartoznak letenni.

A hazaárulók vagyoni felelősségéről szóló
törvényjavaslatot tárgyalták ezután, amely ki-
mondja, hogy annak a magyar állampolgár-
nak vagyona, aki a háboru idején az ellensé-
get kémkedéssel támogatja, vagy önként ellen-
séges területre távozik, az államra száll. A
törvényjavaslatot hosszabb vita után szintén
elfogadták.

A hadiszállások körül elkövetett vissza-
élések megtorlásáról szóló törvényjavaslatot
általánosságban elfogadták és a pénteken tar-
tandó legközelebbi ülésen veszik részletes tár-
gyalás alá.

Tizenhat éves aradi káplár.

(A legfiatalabb önkéntesek. — Öt ifju hős története.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

A városháza egyik oldalán a harminchat-negyvenkét éveseket, öszülők haju népfölkelőket sorozták. Ugyanakkor az átellenes oldalon, mintha csak kirívó ellentétnek rendezte volna a véletlen, egy kis csapat fiatal, pelyhetlen áliu katona ügyelgett. A ruhájukon messziről meglátszott a harctér fakultsága és zsugorodottsága, rajtuk meg az, hogy idő előtt vonultak a katonasorba.

Az öt fiatal katona sajátos járatban volt a rendőrségnél. Valamennyien tizenöt-tizenhat éves fiúk voltak. Részint a háboru legeslegelején, részint később önként vonultak be. Azóta kisebb-nagyobb megszakítással a tűzvonalban voltak. A szabály, a törvény azonban a legszebb hősiességen és az áldozatkészségen is fölülemelkedik. A harctéren levő parancsnokságokhoz rendelet jött, hogy azok, a kik a katonaköteles koron alul önként vonultak be, szülői engedélyt kötelesek fölmutatni a házi szülői engedély nélkül vannak a csapatban, haza kell küldeni őket, hogy az apai, vagy gyámi beleegyezést szerezzék meg, ha újra a zászló alá akarnak jutni.

Igy került az öt önkéntes-katona Aradra, a rendőrséghez, a hol az ügyük további elintézésére vártak. Az egyikük már káplári rangot kapott a csapatéren. A 38-as gyalogezredhez tartozik, Mattl Róbertnek hívják, tizenhat éves múlt a szülei az aradmegyei Iltón lakik. A várakozás alatt egy munkatársunknak így mondotta el katonáskodása történetét:

— A mikor a háboru kiütött, a Klein testvérek aradi vízvezetési szerelőknél voltam inas. Mindkét gazdám bevonult és az üzletet becsukták. Engem idő előtt felszabadítottak, hogy ne veszitem el az inas éveket.

— Itt lógtam októberig. Egy októberi napon a harminchármasok egy menetzászlóaljja ment a vasutra, a harctérre. Egy jó barátom is ment a zászlóaljban. Elkísértem. Amikor a főtéren megyünk, azt mondja a barátom: „Tudod mit? Gyere velünk!” Mondottam, ugy sincs dolgom, elmegyek. Föültem a barátommal a vonatba, és azzal elindultam. Mikor kiszálltunk, az alezredes ur elé vezettek. „Katona akarsz lenni?” kérdezte az alezredes ur. „Igenis, kérem.” Az alezredes ur megszorította a kezemet és azzal katona lettem. Ruhát kaptam és azóta velük voltam. Egyszer betegem hazajöttem, azután újra visszamentem a csapatba, ahol káplárrá léptettek elő. Irást is kértem róla, nehogy azt higyjék most, hogy magam varrtam föl a csillagjaimat.

— Nagyon sok, nehéz ütközetben voltam; de olyan borzalmak, mint amilyeneket az utolsó heteken éltünk át, sohase voltak. Sainte kódosnek látszott a levegő a fölöttünk sürtin röpködő orosz golyótól. A hideg rossz volt, de én elég jól bírtam. Mikor a csapatból elmentem, a századunk K.-nál állott, H. fölött tíz kilométernyire, és nyomta vissza az oroszokat.

— Most hazamegyek Iltóra az apámhoz az engedélyért, aztán újból bevonulunk. Ha már elkezdjük, akkor folytatnunk is kell a dolgot.

A rendőrség a többi önkéntest is a szüleihez küldi, kettőt kivéve, akik árvák s akiket az aradi patronázshoz menesztettek az ügyük elintézése végett.

A folyosó ablakján az öt tizenöt-tizenhat éves katona mosolygó büszkeséggel nézett az udvaron gyülekező, besorozott harminchat-negyvenkét évesekre, akik az esküre vártak. Akárhány ezek közül az apjuk lehetne, és ezek mégis a fensőbbtség érzésével tekintettek rájuk:

— Azok csak regraták lesznek, mi már háborúviselt plenklerék vagyunk...

Négy iskolás gyerek halálos katasztrófája.

(A resicabányai vasuti szerencsétlenség részletei. — Csodálatosan megmenekült főszolgabíró.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 20.

A resicabányai vasuti szerencsétlenségről csak most érkeztek meg a hivatalos jelentések, amelyek részletesen beszámolnak a földomlás következtében kisiklott vonat katasztrófájáról és arról, hogy a szerencsétlenségénél négy gyermek vesztette életét.

A katasztrófa reggelén fél hétkor indult el a 7702. számú vegyesvonat. A vonat már közel járt Kölnök község első házaihoz, mikor a mozdonyvezető rémülten vette észre, hogy a vonat előtt mintegy harminc méternyire a zöld hegyoldalban rés támad, mely egyre nagyobbodik és hogy a következő pillanatban óriási földtömeg zuhan a pályatestre. A vonatot lehetetlen volt megállítani és a mozdonyvezetőnek csak annyi ideje maradt, hogy a gőzszabályozót elzárja, mert a rákövetkező percben a teljes sebességgel haladó mozdony a pályán levő földtömegbe ütközött és a következő pillanatban letördült a töltésről, magával rántván az utána következő kocsikat is. A mozdony két teljes fordulatot tett a levegőben és lezuhant a hét méteres mélységbe.

— A szerencsétlenül járt vonaton nagyon sok ember utazott. Munkások, iskolásgyermek és a hetivásárra igyekvő kofák és parasztemberek zafoláig töltötték meg a harmadosztályu kocsikat. A szerencsétlenségben a szerencse az volt, hogy a rendes szokástól eltérőleg ezuttal véletlenül közvetlen a mozdony után nem a harmadosztályu kocsikat kapcsolták, hanem másodosztályu kocsikat, melyekben kevés utas volt. Csapán ennek a véletlenségnek köszönhető, hogy a halottak száma nem lett sokkal nagyobb. Közvetlenül a mozdony után egy másodosztályu kocsi következett, melyben nyolc utas volt, akik közül négyen vesztették életüket. Ez a kocsi izé-porrá zuzódott. A következő kocsi két első és két másodosztályu ülkeből állott. Ennek utasai közül hárman sérültek meg. A szerencsétlenség folytán összesen négy utas halt meg, tizen-nyolc pedig kisebb-nagyobb sebesülést szenvedett.

— A mozdonyvezető, Urtioziusz József, mindvégig a mozdonyon maradt. Volt még annyi lélekjelenléte, hogy a gőzszabályozó elzárása után, a szelepeket is kinyitotta és a gőzt kibocsátotta, miáltal megakadályozta a kazánrobbanást. Mindössze kisebb karcolásokat

szenvedett és a lebukott mozdonyból sértetlenül került elő. Az izgalom azonban annyira erőt vett rajta, hogy azóta mereven, szótlanul áldogél és a vizsgáló bizottság által történt kihallgatása is csak nagyon nehezen mehetett végbe. A fűtők közül Bakay Ferenc harminckilenc éves orsovai fűtő súlyos sérüléseket szenvedett s a szerencsétlenség színhelyéről előbb Oravicabányára, majd pedig Temesvárra vitték, ahol a városi kórházba helyezték el. A másik fűtő, Oncsa János, teljesen sértetlenül maradt. A véletlenségnek köszönhető az is, hogy a mozdonyon a tűzajtó nem nyílt ki s nem hullott ki belőle a paráza s így nem történhetett meg az, hogy a romok esetleg kigyuljanak. Érdekes jelenség, hogy abban a másodosztályu kocsiban, mely teljesen pozdorjává törtött s melynek utasai közül négyen meghaltak, utazott Cservenka Róbert dr. resicabányai tiszteletbeli főszolgabíró is, akinek a haja szála sem görbült meg, sőt csomagja, melyben befőttes üvegek is voltak, teljesen ép maradt. Megmenekülése szinte a csu'ával határos.

Ugyanabban a másodosztályu kocsiban utaztak a kis tanulók, akik közül négy életével fizetett azért a kényelemért, hogy a kalaut a zsufolt harmadosztályu kocsiból a másodosztályba vitte át őket.

A halottak ezek: Eiberger Róza, tizenhat esztendő házi leány Boksánbányáról, Anesa Mária tizenkét éves polgári iskolai tanuló Vasfalváról, Metzler Ferenc tizenegy éves polgári iskolai tanuló Kolcánról és Stingu János tizesztendő elemi iskolai tanuló Monyórol.

A sebesültek Skoda Anna tizenöt éves polgári iskolai tanuló Boksánbányáról, két alsó lábázára és jobb vállcsontja törött, balfüle letépdött és fejéről tenyérnyi bőr jött le, Dochoczky Mária tizenhárom éves tanuló Királykegyéről, horzsolásokat és belső sérüléseket szenvedett, Radu Zsófia parasztnaszony Kistiványról és leánya Éva, mindkettőnek bordái törtek el, Stingu Péter Monyórol, zuzódások, Meilli Moiszé Monyórol zuzódások, Méilla Moiszé munkás Monyórol zuzódások, Moiszé Juon munkás Monyórol zuzódások, Dubován Moiszé munkás Monyórol, zuzódások, Grujeszku Péter tizenkét éves tanuló Boksánbányáról, súlyos gyomorsérülés, Kölnischán György Boksánbányáról, zuzódások, Garlicsek Éva zuzódások, Janku Perszida alkartörés, Jávorka István munkás Krassófüzesről, zuzódások, Burulján István zuzódások, Leesu Miklós zuzódások.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A hitlen bankigazgató blünpere. Zigrárból jelentik: Az itteni főtörvénykezéken e hónap 24-én kezdik meg a büntető tárgyalást Hermann Károly igazgató ellen, akinek hitlen kezelése okozta a károlyvárosi takarékpénztárnak összeomlását. A több millió bukás annak idején nagy szenzációt keltett s igen sok betevőt vitt romlásba. A kár egy része ugyan megtértült a többi igazgatósági tag vagyonaiból, a bukást azonban el nem kerülhették. A takarékpénztár felszámolása folyik s bár a horvát kormány is nagy áldozatot hozott a betevők érdekében, ezek mégis csak betétjük negyedét kaphatják vissza. A büntető par iránt óriási az érdeklődés.

Öngyilkos kórházi élelmezési felügyelő tiszt.

Főlvágta ereit egy főhadnagy. — A letartóztatott nagyváradai hadseregszállító bünei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagyvárad, április 20.

Ujabb szenzációja van Nagyváradnak: *Kirch Ferenc főhadnagy, a nagyváradai sebesült-kórházak élelmezési felügyelője, öngyilkosságot követett el.*

Kirch Ferenc szolgálaton kívüli főhadnagy a mozgósításkor került Nagyváradra. A Vilgrodtt vasaskőfalvai fakitermelő telepnek volt a titkára a hatalmasan megtermett ember. Nagyváradon csakhamar az összes kórházak élelmezési felügyelőjévé nevezték ki. A főhadnagy egy özvegy asszonynál nagy szobát bérelt, fürdőszobával.

„Nem vagyok hibás . . .”

Tegnap éjjel a főhadnagy szokatlanul korán, tizenegy óra felé tért nyugovóra. Reggel négy órakor, — a szolgáló állítása szerint, — azonban már felébredhetett, mert a szobából mozgólódást, zajt hallott ki. Hét óra lehetett, — a háziak előadása alapján, — amikor a főhadnagy a fürdőszobába ment át. Egynegyed nyolc órakor a fürdőszobából fájdalmas nyöszörgés hallatszott ki, majd később rémült kiáltás:

— Nyerges, Nyerges! Gyere be, fiam, rosszul vagyok!

Nyerges István, a főhadnagy tisztii szolgálója, azonnal berohant a fürdőszobába, ahol a főhadnagyot a kádban látta, a feje hátrahanyatlott, a jobbkezéből folyt a vér és a fürdőkád vize is piroslott a vértől.

Nyomban erre bejött a fürdőszobába a háziasszony, aki észrevette, hogy a főhadnagy borotvája a kád előtt, kinyitva fekszik, a pengéje véres. Egy közeli katonakórházból szanitásokat hívtak, akik az öngyilkos Kirch Ferencet bevitték az ágyába, ahol kötést tettek karján levő sebére. A főhadnagy ekkor egy-két pillanatra magához tért és olyan hangosan, hogy az udvaron is hallották, így szólt:

— Nem vagyok én hibás, nem vétettem én senkinek . . .

Hogy mire értette ezt, senki sem tudja.

Ezután a főhadnagy ismét önkivületi állapotba esett. Az egyik szanitéc azonnal orvosokért ment. Néhány pere alatt megjelentek az öngyilkos ágya előtt: Berkovits René dr. és Fisch Áron dr. orvosok, akik új kötést adtak Kirchnek és ezenkívül konyhasó-infúziót. Az orvosok intézkedésére ezután az önkivületi állapotban levő főhadnagyot a csapatkórház 29-es számú fogoly szobájába szállították.

Fischer dr. és Major dr. katonarvosok a főhadnagyon műtétet végeztek délelőtt tíz órakor. A főhadnagy azonban nem lett jobban, viaszsárga, puffadt arccal fektült a dívánon és fetrengött a fájdalomtól.

Délután két órára Kirch Ferenc főhadnagy meghalt. A lakását még a délelőtti órákban lepecsételték és azóta két óránként felváltva fegyveres katonai őrk állanak az ajtó előtt.

Strasser Aladárt Temesvárra vitték.

Strasser Aladárt a nagyváradai katonai kórházak élelmezőjét már a temesvári hadbíróház fogházába szállították Scholler főhadnagy ügyészi megbízott, de a nagykiterjedésű ügy részletei még mindig nincsenek teljes egészükben felfedve a nyomozó hatóságok előtt.

Scholler főhadnagy, aki a vizsgálatot irányítja óvatos körültekintéssel, de erélyes határozottsággal intézi a dolgok kiderítését és mindenek felett a feltétlen igazságot, a hadsereg érdekeit tartja szem előtt. A vádak leginkább abban jegecsesednek ki, hogy a katonai szállító nem tett eleget a kincstárral kötött szerződésbeli kötelezettségeinek, a katonák élelmiszeranyagát nem szolgáltatta ki a kevesebb és rosszabb minőségű anyagot adott az élelembe, mint a katonai előírás elrendeli. A vád képe azóta egyáltalán nem változott, aminek következtében a katonai ügyész tegnapi délelőtt 10 órakor Strasser Aladárt Aradon át a temesvári hadbíróházhoz szállította.

A letartóztatott katonai élelmezőt egy őrmester és a szakaszvezető feltűzött fegyverek nélkül, minden feltűnés mellőzésével szállította a nagyváradai pályaudvarra, ahol a Csaba felé induló vonat egy másodosztályú fülkéjében foglaltak helyet. Strasser Aladár a szállítás alatt feltűnően nyugodtan viselkedett és úgyszólván teljesen szótalan volt. Még ártatlanságát és korrektségét sem hangoztatta, amit pedig a nagyváradai rendőrség fogházában gyakran és erőteljesen hangsúlyozott. Strasser este hat órakor érkezett Temesvárra, ahol nyomban a hadbíróház épületébe vitték és átadták a vizsgálóbíróknak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Leszállított helyárrakkal 5, 7 és 9 órakor „Hindenburg Varsóban”.

Csütörtök: Ugyanaz.

Péntek: R. Gombaszöghy Frida, a Magyar Színház művésznője felléptével: Halló, vigjáték.

Szombat: R. Gombaszöghy Frida felléptével, A sárga lilium, színmű.

* Sz. Zsigmondi Anna ma esti második vendégjátéka is sikert jelentett. A kis gróf nő főszerepében ismét bő alkalma nyílt a váradai színház volt kitűnő primadonnájának, hogy az aradi közönségnek játékával azt adjon, amit talán legkevesebb találunk meg a hétköznapi operettelőadásokon: temperamentumot. Egy kis szilajság, egy kevés megjátszott, de mégis őszintén ható csapongás: ez egyszerre elevenebb teszi a színpad hangulatát és ezzel a nézőteret is. Sok taps, ismétlés köszöntötte egész este Sz. Zsigmondi Annát, akinek jó partnere volt Járai. A vendégművésznő temperamentumával alig tudott lépést tartani a bággyadt rendezés és az egyre gyengülő zenekar. (+)

* Balla Frigyes új képe. A háborús világban Aradon megfogyott minden művészi élet. A kis művészkolónia tagjai részint katonáskodnak, részint egészen visszavonultak. Kiállításnak még kísérlete sem hallatszik. Nem marad más módja a művésznek, ha friss alkotása van készen: mint a kirakat. Így került ma este a Lengyel-féle butorüzlet kirakatába és az érdeklődő korzói közönség elé Arad jeles portréfestőjének, Balla Frigyesnek legújabb munkája egy aradi szép fiatal asszony életnagyságu arcképe. Steiner István földbírókos szépséges fiatal felesége mosolyog le diadalmas szökességgel a hatalmas vászonnól és az ambícióval, izléssel festett sikerült portrét elismeréssel és tetszéssel nézi a korzói közönség.

* A színház hírei. Hindenburg Varsóban. Guthy Soma dr. hatásokban gazdag székely-előadásai szerdán kezdődnek, a budapesti „Apolló” színház tagjaival. Az előadások naponta délután 5, 7 és 9 órakor mélyen leszállított helyárrak mellett tartatnak meg; a legdrágább hely 1 korona. Ezen olcsó helyárrak lehetővé teszik, hogy mindenki megnézhesse ezt a szenzációs „székely-előadást, amely budapesti egymásután 500 előadást ért meg. — R. Gombaszöghy Frida, a Magyar Színház kiváló művésznője pénteken kezdi meg két estére tervezett vendégjátékát. A vendégművésznő ez alkalomra két legkedvesebb szerepét választotta: a „Halló” vigjáték és a „Sárga lilium” színmű vezető szerepét. A közönség, mely a művésznő előbbi fellépései alkalmával zsufolássig megtöltötte a színházat, bizonyára örömmel fogadja ez újabb vendégszereplést, amely alkalmat ad arra, hogy a művésznőt újabb, két rendkívül érdekes szerepben láthassa, mind a két darab többi szerepeit a társulat elsőrendű tagjai játsszák.

* A kulturpalotában lévő muzeális gyűjtemények a nagy közönség rendelkezésére nyitva állanak. Az ereklye-muzeum hétfőn, szerdán és pénteken; a képtár kedden, csütörtökön és szombaton 40 fillér belépő-díj ellenében látogatható. A két gyűjtemény egyszerre is megtekinthető 1 korona díj ellenében. Vasár- és ünnepnapokon 20 fillér a belépő-díj gyűjteményekért. A látogatási idő ugy vasár- és ünnepnapokon, mint hétköznapi napokon délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

* Henny Porten az Apollóban. Henny Porten egyéniségéhez stílusosabb szerepét nem is irhattak vona, mint Wendland mester Gretchen leánya. Az élet ragyogásában viruló leány akkor ismeri meg a szerelem mély érzéseit, amikor Sanden hadnagy a házukhoz költözik. A fess hadnagyot baleset éri. Gretchen önteláldozóan ápolja. Közben fájdalmas csalódás éri, megtudja, hogy Sanden hadnagy és Bamingen bárónő között viszony van. Sanden összetűz egy katonatiszt társával, akiről tudja, hogy váltót hamisított: A katonatiszt télelmében öngyilkos lesz. Sandent gyanúsítják a gyilkossággal. Egy mentés van a számára: megmondani, hol volt a kritikus éjszakán. A bárónő vallomásával megmenhethet Sandent, de félti a becsületét. Gretchen nem enged elveszni a hadnagyot: magára vállalja a bárónő büntét. Sanden hadnagy gyűlölettel fordul el a bárónőtól és Gretchent feleségül veszi. Az érdekes dráma szerdán kerül utoljára vetítésre, aktuális harctéri felvételekkel. 3

* A rejtélyes látogató. (Stuart Webbs-film az Urániában.) A detektívdrámák szokott nagy sikerét felülmúlta a színház tegnapi detektívfilmje, melyen Stuart Webbs zenésiai fogásait, legszédűbb kutatásait volt alkalma csodálni a bemutatott közönségének. A rejtélyes látogató ügyét, — ha ez a valóságban megtörténik, — kivülé más aligha tudta volna megoldani. Egy betörő, mint kísértet jelenik meg éjszakánként egy tanár dolgozószobájában, aki az alatta levő lakást akarja kifosztani. Földalatti rejtekhelyeken buvik el, jön elő, titokzatosan végigjárja a házat, senki nem láthatja és csak egy mozogó lencsénének bizonyítéka alatt, melyen csak a betörő szakállá látszik, fogja el őt végre Stuart Webbs, a detektív királya. — A bukott nő, Hesperiaival a főszerepben, legközelebb kerül színre az Urániában. 5

VÁROS ÉS MEGYE

Elrendelte a tanács az ulcaöntöző-mű készítését. Megirtuk, hogy Zador Imre gépüzemigazgató előterjesztést tett a tanácsnak és azt javasolta, hogy az utcák és terak öntözésére állítson fel a város mély kutat, mert a vízvezetési víz drága és esetleg nem is lesz elégséges a nyáron. A tanács ma tartott ülésében foglalkozott az előterjesztéssel és a bemutatott tervek alapján elrendelte az öntöző vízmű létesítését. A költségtérítés szerint tizenegyezer korona szükséges erre a célra, amely a vízmű jövedelme fedezi. A berendezést versenytárgyalás után adja vállalatba a város.

Had-seregszállítók és a felmentettek.

(Farkas Pál leleplezése készül. — Benyújtotta a kormány a háborus törvényjavaslatokat.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 20.

Korán megelevenült az élet a képviselőházi folyosókon. Az országház előtti térségen jegy után sovargók csoportja várja a kapunyitást; az oldalajtón képviselők szállnak ki kocsikból, autókából vagy csoportokba verődve vonulnak be gyalogosan.

Az ellenzéki vezérek siettek a megjelenésben elsőnek. Tanácskozásuk volt. Előbb az olvasóteremben gyűltek össze, majd a folyosó baloldali rekeszébe vonultak. *Andrássy Gyula* gróf, *Apponyi Albert* gróf és *Károlyi Mihály* gróf és *Zichy Aladár* gróf tanácskoztak előbb, majd bevonták tanácskozásukba *Székely Ferencet* és *Sághy Gyulát*.

Tanácskozásuk tárgya az volt, hogy az esetre, ha egyes, kivált a katonai javaslatok külön alakítandó bizottsághoz utaltatnának: az ellenzék részt vesz-e a külön bizottságokban? Ugy hírlett, hogy *Andrássy Gyula* gróf a részvétel mellett nyilatkozott, de *Károlyi Mihály* gróf és a néppárti ellenzésen megtörtött a szándéka s így meghozták a határozatot, hogy bizottsági tárgyalásokon az ellenzék részt nem vesz. Megállapodtak abban is, hogy bár a legszigorubb és legkimerítőbb kritikával fogják illetni a javaslatokat, semmi olyan érvet elő nem hoznak, ami a hadviselés érdekeit sértené, vagy ami a külföldön a legkisebb félreértésre adhatna okot. Epen ezért a népfelkelés kiterjesztéséről szóló javaslatot nem fogják oly szigorral bíráltni, mint például a szállítási visszaélésekre vonatkozó, avagy a pénzügyi központokról, a mandátum meghosszabbításáról és a törvényhatósági választásokra vonatkozó javaslatokat.

A megbeszélés eredményeként *Apponyi Albert* gróf az elnöki szobában felkereste az elnökséget, ahol *Beöthy*, *Simonsits* és *Szász Károly* fogadták, akiket aztán értesített arról, hogy az ellenzék az ad hoc bizottságot nem fogadja el.

Egyébként konstatálni lehet, hogy az ellenzéken a hangulat olykor-olykor szikrákat vetett. Kivált a néppártiak berzenkednek s a hadseregszállítókról meg a felmentettekről ejtenek sok szót. Persze, ennek visszhangja támad a jobboldalon is, ahol egyes vérmesebb temperamentumu hangoztatja, hogy *Tisza István* gróf miniszterelnök kivételével a harotéren küzd a *Tisza-család* valamennyi tagja s *Farkas Pál* meg egyenesen arra céloz, hogy fölfedi beszédben, a néppártiak közül mennyien üdülnék a genfi konvenció szelidebb lombjai alatt és mennyi a tulsó partokon a felmentettek száma. Szóval, a háboru nagy tengerében beletüsszentett a politika.

A miniszterek nagy aktatáskákkal jelentek meg. A táskák: a ma benyújtott törvényjavaslatokat rejtegették s bár a honvédelmi kormány javaslatai a legsúlyosabbak, *Hazai Samu* báró tárcája a legkönnyebb mégis. Ugy látszik, kis papíron elérték az új népfelkelő korosztályok.

Az ellenzék különben vitára készül. Külön bizottságot szervezett a viták rendezésére s minden egyes javaslathoz több szónokot szólaltat meg. *Tisza István* gróf miniszterelnök későn érkezett. A harotéren megsebesült testvére betegágyától jött s így történt, hogy *Beöthy Pál* elnök csak háromnegyed 11 órakor nyitotta meg az ülést.

(Törhetlen küzdelmet ígér a hadsereg.)

Háromnegyed tizenegy órakor a Ház folyosóján megszólaltak a csengők és a képviselők betódultak a terembe, ahol *Beöthy Pál* nyitotta meg az ülést.

Az elnök előterjesztései során jelentette, hogy a képviselőház üdvözlő táviratára *Frigyes főherceg* a hadsereg főparancsnoka táviratban válaszolt. A magyar országgyűlés képviselőházának bizalmát a legnagyobb köszönettel és megilletődéssel fogadta és gondja lesz rá, hogy ezt a bizalmat a küzdő csapatok tudomására hozza. Mély köszönetet mond még egyszer és biztosítja a Házat, hogy a hadsereg törhetetlen lelkesedéssel küzd a végső sikerért. (Lelkes éljenzés.)

(Háborus törvények benyújtása.)

Ezután általános figyelem közben *Tisza István* gróf emelkedik fel és benyújtja az országgyűlés tartamának kivételes meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot. A javaslatot a közigazgatási bizottságnak adják ki.

A miniszterelnök második javaslata a háboru esetére szóló kivételes törvények kiegészítéséről szól. Ezt az igazságügyi bizottságnak adják ki.

A miniszterelnök benyújtott még egy jelentést a kivételes hatalom igénybevételéről, majd beterjeszti a legfelső állami számvevőszék kétrédbeli jelentését és a magyar királyi kormány 1913. évi működéséről szóló jelentését.

Az igazságügyi miniszter benyújtja a képviselő választások fölötti bíraskodás módosításáról, a hazaárulók vagyoni felelősségéről, a sajtó kauciója befizetésének elhalasztásáról és a hadiszállítók körül történt visszaélések megtorlásáról szóló javaslatokat.

A kereskedelemügyi miniszter kisebb jelentéseket terjeszt be.

A honvédelmi miniszter beterjeszti a népfelkelői törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot, továbbá a magyar népfelkelőknek ausztriai és bukovinai csapattevébe való sorolásáról szóló javaslatát.

Teleszky János pénzügyminiszter benyújtja az 1915. év első felére szóló közterhekről kiadott jelentését, majd egy másik törvényjavaslatot a horvát egyezmény meghosszabbításáról, egy újabbat pedig az állami számvitelről szóló törvény némely intézkedésének megváltoztatásáról, majd pedig javaslatot nyújt be az államkincstárnak a pénzügyi központba való részvételéről.

Fölkiáltások az ellenzéken. Aha, aha! Ezt tartogatta legutóljára. Most jönnek a bankok! Most jönnek a bankok!

A pénzügyminiszter javaslatait kiadják a pénzügyi bizottságnak.

Sándor János belügyminiszter a törvényhatósági választói jogról nyújt be törvényjavaslatot, egy másik javaslatot pedig az 1914. évi országgyűlés alatt a főrendiházba bejegyzett családok névsorának törvénybe iktatásáról.

Fölkiáltások az ellenzéken. Most jönnek a bárósítások!

(Nem gátolja senki az interpelláció jogát.)

Beöthy Pál elnök javaslatot tett, hogy a Ház a bizottságok munkájának rövid határidőt engedélyezzen és ezért legközelebbi ülését már csütörtökön, április 22-én délelőtt 10 órakor tartsa.

Rakovszky István: Az elnök ur által előterjesztett napirendi javaslatot nem fogadhatom el. Nem fogadhatom el pedig azért, mert ez által a képviselőknek egyik legerősebb joga, az interpellálási jog volna megsértve. A legutóbbi ülésszak óta nagyon sok fontos körülmény merült föl, a melyek tárgyában interpellálni kívá-

nunk és olyan ténykedések is, a melyekért a kormányt felelősségre kívánjuk vonni. Ez idő szerint nem kívánom felsorolni azokat az interpellációkat, a melyeket az egyes képviselők tenni kívánnak s nem kívánok egyébre utalni, csak egyre: a külügyminiszterium vezetésében beállott személyváltozásra. Ez a külügyminiszter-változás a legsúlyosabb időben történt, tehát szükségesnek tartjuk tudni, mi volt ennek az indító oka? Feltétlenül szükséges tehát, hogy a képviselőház ülései úgy tartassanak, hogy kedden és szerdán is legyenek ülések, a mikor a képviselők interpellációikat bejegyezhetik és elmondhatják.

Tisza István gróf miniszterelnök: Senki nek sincs szándékában bármiféle mesterséges módon korlátozni a Ház tagjainak interpellálási jogát. Ennélfogva a legnagyobb készséggel egyezem bele abba, hogy amennyiben az interpellációs könyvbenei bármiféle interpelláció van bejegyezve, az csütörtöki ülésen előadható legyen.

Abba is belemegyek, hogy amennyiben interpelláció van bejegyezve a könyvbe, ugy ennek előadhatása céljából holnap is legyen ülés. Amennyiben pedig most nincs interpelláció bejegyezve, kérem fogom az elnök urat, hogy az ülések ökonómiajáról ugy gondoskodják, hogy a jövő hét keddjén és szerdáján is legyenek ülések, hogy az interpellációk beíráhatók és előadhatók legyenek. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy holnapután, csütörtökön a képviselőház ne tarison ülést.

Rakovszky István: Tekintettel az elmondottakra, indítványomat visszavonom.

Az elnök a miniszterelnök szavai kiegészítésére bejelenti, hogy a jövő hét keddjén és szerdáján elő lehet terjeszteni interpellációkat, de semmi akadály sincs annak sem, hogy a sürgős interpellációkat a legközelebbi csütörtökön terjesszék be.

Polónyi Géza: Kéri, hogy állítsák vissza azt a régi rendet, hogy szombaton is tartassanak ülést és szerda és szombat legyenek interpellációs napok. Mert minden egyébtől eltekintve, a kormány tömegesen nyújtja be törvényjavaslatait és például már holnap tárgyalatni is akarja őket.

(Lesz idő a javaslatok tárgyalására.)

Tisza István gróf miniszterelnök: Kijelentem, — ami különben magától is értődik, csak meg akartam nyugtatni a tisztelt Házat — hogy a kormány nem szándékozik túlságosan siettetni azoknak a törvényjavaslatoknak a tárgyalását, amelyek tartalmuknál fogva behatósabb tárgyalást és nyugodtabb megfontolást igényelnek. Vannak azonban más törvényjavaslatok is, amelyeknél a tisztelt képviselő urak igen rövid vizsgálódás alapján állást foglalhatnak. Azt hiszem, pártkülönbség nélkül egyetérthetünk abban, hogy kontrovers javaslatokat keresztülhajtani nem akarunk, viszont fölösleges volna nyújtani más törvényjavaslatok tárgyalását. Azt a kérdést, hogy a Ház milyen hosszú üléseket tartson, poliukai szempontból teljesen közönyösnek tartom, a Ház ökonómiaja szempontjából azonban ez mégis igen fontos. Ha a Ház hosszabb üléseket tart, kevesebb napon ülésezhetik és ez megint a Ház vidéken lakó tagjainak kényelmét szolgálja. De ebben nem akarok állást foglalni. Kezdeményezhetem a Ház ülés tartamának megváltoztatását is. Tarthat a Ház négyórás, hatórás üléseket, ennek absolute nincs elvi akadály.

Polónyi Géza most még a sorrend megállapítását kívánja.

Tisza István gróf kijelenti, hogy a csütörtöki ülésen fog erről nyilatkozni.

Beöthy Pál elnök: Jelezni kívánom, hogy én azt indítványoztam, hogy csütörtökön csak a legközelebbi ülés napirendjének megállapítását határozzuk meg. A bizottság tárgyalásának eredményét még nem kívántam kitűzni a csütörtöki ülés napirendjére, s azt sem javasoltam, hogy a csütörtöki ülés napirendjére kitűzzük a törvényjavaslatokat. Csak a legközelebbi teendőkről iránti határozathozatalt akarom kitűzni a csütörtöki ülés napirendjére.

A Ház ilyen értelemben határozott, mire az ülés háromnegyed tizenkettőkor véget ért.

Negyven sütés-próba után ideális hadikenyér.

(Hecht Arnold dr. és Meszlényi Emil dr. kísérletei. — A jó kenyér⁶ készítésének öt törvénye. — A tanács újabb intézkedései a betegek kenyéréért.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 20.

Annak a hatósági akciónak, amely azt célozta, hogy az aradi közönség jobb hadikenyérhez jusson, eredménye van, Greén Nándor főkapitány, mint ismeretes, Hecht Arnold dr. tb. főorvost és Meszlényi Emil dr.-t, a vegyvizsgáló állomás vezetőjét bízta meg azal, hogy tanulmányozzák az aradi pékműhelyekben a hadikenyér sütés módját és állapítsák meg, hol van a hiba és miként lehetne a helyzeten javítani. Több napig tartottak a kísérletek és amint az Aradi Közlöny tudósítója az eredményből meggyőződött, ma már Aradon olyan izletes kenyeret lehet sütni a tengerivel kevert lisztből is, hogy az béke idején is helyet foglalhat bármilyen kényes igényű ember asztalán.

Hecht dr. és Meszlényi dr., mint értesülünk, napokon át jelentek meg különböző pékműhelyekben és figyelték a kenyérsütés minden fázisát, a lisztaszítástól addig míg a tészta a kemencébe jut és tegnap a Dózsa Dezső tulajdonát alkotó kenyérgyárban negyven, egymásután megtörtént próbasütés után azt állapították meg, hogy az a liszt, melyben ötven százalék a buza vagy az árpa, minden követelménynek megfelelő kenyérré nem dolgozható fel, ellenben az a liszt, amely ötven százalékos tengeri, harminc százalékos buza és húsz százalékos árpaliszttól van keverve, azt a legfinyább gyomor által is megemészthető kenyér sütésére is alkalmas. Arad város tanácsa is tudatában van annak, hogy a helyzeten változtatni kell és mint ma már jeleztük, táviratilag fordult a földművelésügyi miniszterhez és kérte, engedje meg, hogy a közönség ne keverékben, hanem külön-külön kapja a tengeri és a fehér lisztet. Noha eszidő szerint elegendő árpaliszttal áll rendelkezésre és ezért volt kénytelen a tanács Greén főkapitánynak a múlt héten előterjesztett ama javaslatát, hogy a pékek több árpaliszttal kapjanak, elutasítani, mégis kéri a minisztert a lisztet külön eladására, mert abból a feltevésből indul ki, hogy az aradi közönség túlnyomó nagyrésze ellátta magát elegendő fehér liszttel és így a jobb keverésnek semmi sem állja útját.

A város kiküldötte, mint megtudtuk, a következőkben állapították meg a Dózsa-féle kenyérgyárban a jó kenyér sütésének szabályait:

1. A gondosan kiszitált liszt minden kilójából tizenöt dekát igen forró, bugyborékoló vízzel le kell forrázni.
2. Ezt a forrázatot a többi liszthez csak akkor szabad hozzákeverni, ha az már lehűlt, mert különben agyonüti az élesztő hatását.
3. Minden kiló liszthez két és fél deka élesztőt és két deka sót kell adni.
4. A dagasztásánál arra kell vigyázni, hogy lehetőleg kevés vízzel dolgozzuk meg a tésztát.
5. A kenyeret ezután rendes módon kell tovább kezelni. Fontos, hogy két-három órát keljen. A kelési idő a helyiség melegségétől függ. A kelt tésztát kiszakítva kell a kemencébe rakni.

A mi hadiliszttükből, a hetven százalékos tengeriliszttel keverékből készült harminc sütési módszer egyike sem adott megfelelő kenyeret, míg a fentebb említett módszer, amely hosszú

kísérletezésnek az eredménye, mert a doktorok tizenöt-husz-negyven-ötven-hatvan-hetven és kilencven százalékos forrázással próbáltaksütni, nagyszerű eredményre vezetett, mert a tizenöt százalékos forrázással készült kenyér szivacsos, légbuborékokkal telt, izletes, sima felületű volt.

Arra a kérdésre, hogy miért nem lehet a mi hadiliszttükből jó kenyeret készíteni, a tapasztalat adott feleletet. A buza kenyér készítésénél ugyanis, a mint a liszt a vízzel keveredik, egy tapadó, nyúlós tészta keletkezik, a melyből az élesztő által produkált szén-sav nem tud kiszabadulni, hanem a tésztában mint lukacs, mint apró kis üreg marad meg és azt szivacsossá teszi. A mi hadiliszttükből oly kevés buzasíkér van, hogy vízzel összekeverve nem ad nyúlós tésztát, hanem morzsolóst, a mely a fejlődő szén-savat nem köti le, hanem szabad utat enged neki, így ez a tészta nem lesz likacsos, hanem mint egy szappantömeg összeesik. Az előbb leírt helyes készítési mód alkalmazásával a liszt forrázása folytán a tengeri keményítője elcsirizesedik (és hogy ez megtörténjék, azért kell az igen forró víz) és ez tapadósá teszi az egész tésztát, a melyből a fejlődő szén-sav most már nem tud kiszabadulni. Ha olyan lisztet használunk, a melyben hetven százalék a tengeri, az annyi vizet kíván a dagasztáshoz, (ha mindjárt a sütésnél le is adjuk) hogy a tészta mint egy sulyos tömeg fekszik és likacsossá nem válik. Ebből a lisztből jó kenyeret nem lehet készíteni és okvetlenül szükséges, hogy a lisztben a harminc százalékos búza kivül még húsz százalék árpa is legyen.

A tanács ma délelőtt ismét ülést tartott, hogy a közéletmezésnek néhány fontos kérdését újból megvitassa és a viszonyokhoz mért új intézkedéseket tegyen. Minthogy Aradon meglepően sok a gyomorbeteg ember, a tanács azt határozta, hogy a malmoknál lévő nullás lisztet, amelynek kiürítését a miniszter legutóbbi rendelete megengedi, átveszi és a városi élelmiszerüzletben árulja, de csak azok kaphatják, akiknek betegségét Tisch Mór dr. főorvos és a kezelő orvos együttesen igazolják.

Szöbakerült a pécskai kenyérsütők kérelme is, akik hajlandók bejönni az aradi piacra, de csak az esetben, ha a város keveretlen lisztet ad nekik. Minthogy erre még felhatalmazást a miniszter nem adott, érdemben dönteni nem lehetett, azonban ha kérésük teljesíthető lesz, akkor alá kell magukat vetniök annak, hogy a tanács limitálja a kenyér árát, nehogy az aradi sütők hátrányosabb helyzetbe kerüljenek.

Kimondotta végül a tanács, hogy a jövőben csak egyszer hetenként és pedig csütörtöki napon adnak ki a bizottságok lisztutalványokat, mert ennyi idő is elegendő arra, hogy a közönség igényeit kielégítsék.

Magyar-román-török barátkozás Predeálon. Predeáli tudósítónk jelenti: A török kormány megbízásából ma Predeálra érkezett Sefik bey, a konstantinápolyi kikötők rendőrfőnöke. Sefik bey a különböző közigazgatási hatáskörök és az idegenekről szóló, Romániában nagyobb életbenlévő törvény tanulma-

nyozásával van megbízva. A román kormány Sefik bey kalauzolásával az „Inainte” szerkesztőjét, Constantinescut bízta meg. Az előkelő török vendég tiszteletére a predeáli magyar és román tisztviselői kar ünnepi vacsorát rendezett, amelyen Sefik beyen kívül Potetz predeáli román rendőrfőnökkel és Joódy Endre, a predeáli határrendőrség vezetőjével az élén, a szomszédos államok tisztviselői karai teljes számban megjelentek. A vacsora a legbarátságosabb hangulatban folyt le. Sefik bey ismételtén kifejezte a legnagyobb örömet afölött, hogy alkalma van magyar társaságban néhány órát eltöltenie.

„Utak, melyek Budapestre vezetnek.”

(A *Matin* illusztrációi. — Mivel vigasztalják a franciákat.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 20.

A *Matin*-nak határozott peche van illusztrációival. Nemrégiben a lap első oldalán egy termométer képe jelent meg, amely hivatva volt a Dardanella-akció fejlődését a higanyoszlop emelkedésével feltüntetni. A hőmérő Celsius fokra volt beosztva, szóval a higanyoszlop csak száz napig emelkedhetett volna. De közbe jött valami. Közbe jött az angol-francia flotta siralmas kudarca és a termométer hirtelen eltűnt a *Matin* hasábjairól. A higanyoszlopnak ugyanis esnie kellett volna, sőt annyira, hogy ehhez a Fahrenheit beosztás sem lett volna elég.

Most más illusztrációval kedveskedik a *Matin* olvasóinak. Bemutatja az „Utakat, melyek Budapestre vezetnek.” Négy hegycsúcs van felrajzolva, köztük a Duklai, Lupkowi, uzsoki és „rostoki” szoros. A csúcsoktól négy sugár vezet a gyűjtőpont, Budapest felé. A domináló motívum a rajzon egy kéz, amelynek mutatójára parancsolólag mutat Budapest felé.

Az illusztrációt szöveg kíséri, amely elmagyarázza, hogy az oroszok most kezdenek a hótakart csúcsoktól, amelyeknek átjáróit vitésüknek hála, valamennyit elfoglalták, a magyar alföldre leereszkedni.

A *Matin* illusztrációja szerint csak négy ut vezet Budapestre. Ez a négy ut különböző hosszúságú. A legrövidebb a *Matin* illusztrációja szerint az, amely a Duklától vezet Budapestre. Miért — kérdezzük mi — mutatja be a *Matin* ép ezt az utat olvasóinak? Miért nem mutatja inkább az orosz generálisizmusznak, Nikolajevics Miklós nagyhercegnek? Ő talán kiválasztana magának egyet a négy járható ut közül.

A *Matin* elámitott olvasói nem látnak mást a képen, mint a hatalmas mutatójú kezét, de mi alig hisszük, hogy a francia nemzet annyira szerény, hogy megelégedne ezzel. Mert egy ilyen mutatójúért mégis sok husz milliárd. De ennél sokkal többet még nem kapott a francia nemzet husz milliárdjéért. Az oroszokat régen megállítottuk a Kárpátokban, egyes offenzív könnyű szerrel visszaverjük. Az orosz nagyvezérkar hivatalos jelentései már napok óta előkészítik a világot az orosz nagy offenzíva kudarcára. De a *Matin*-ban a mutatójú még mindig energikusan Budapest felé mutat.

Boroevics hadseregének győzelmei.

(Három millió orosz tartalékban. — Megtört erejű az ellenség. — Bizalom, mert jól állunk.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Eperjes—Genf, április 20.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A semleges lapok tudósítói előtt a főhadiszállás egy magasrangú tisztje előadást tartott a december óta folyó kárpáti harcokról és különösen Boroevics hadseregének szerepét világította meg rendkívül érdekesen.

(A harcok eredete.)

A kárpáti csata eredete a limanovai ütközet eredményével függ össze. Limanovánál tudvaleg a Krakó ellen irányult orosz offenzíva összeomlott, egyidőben a lódai csatával, amelyben viszont a famosus orosz „gőzhenger” azódott össze. Bármily nagy is volt azonban e két győzelem, az orosz-lengyelországi és középgalíciai harcok eredményének biztosítása mégis szükségesnek tettek egy másik offenzívát: az osztrák és magyar hadsereg támadását az oroszok kárpáti frontja ellen.

Akkoriban az oroszok teljesen urai voltak a Kárpátoknak és nemcsak Bukovina volt kezükön, hanem megszállva tartották az összes kárpáti átjárókat. A duklai szoros vidékén az orosz csapatok mélyen benyomultak Magyarország területére és Bártánál meg Homonnánál állottak.

A limanovai csatával egyidőben Boroevics hadserege támadást kezdett az oroszok kárpáti pozíciói ellen és az ellenséget visszaverte egészen Krasno-Jaslóig. És abban az időben történt, amikor Boroevics hadseregének egy divíziója annyira megközelítette Przemyslt, hogy egyesülése a Tamássy-féle kitörő hadosztállyal már csak órák kérdése volt. Ezzel egyidőben Pflanzler-Baltin hadserege betört Bukovinaba, visszahódította azt az országrészt és a Dél-Galiciában álló orosz csapatokkal kellemetlenül érezte a győzelmeket. Az egész orosz szárny-hadsereg fenyegető helyzetbe jutott.

(Első orosz ellentámadás.)

A fenyegető helyzetben gyorsan előteremtett segédszervezetekkel sikerült az orosz hadvezetésnek elérnie, hogy Boroevics a tulerővel szemben feladni volt kénytelen az elért eredményeket és Pflanzler-Baltin is visszavonulásra kényszerült a Kárpátok láncolatáig. Az ellentámadás révén a kárpáti hágok újból orosz kézre jutottak. December végén egy merész támadással visszazsereztük az oroszok szorosát, de az ellenség pár nappal később újabb erővel gyarapodva, a duklai szorostól délre ismételt behatolt magyar földre.

Az osztrák-magyar és német hadvezetés most már elérkezettnek látta az időt arra, hogy az oroszoktól még a tél folyamán elragadja a kárpáti hadállásokat és azok birtokáért döntő harcokat kezdjen.

(A második osztrák-magyar-német támadás.)

A német „Südarmer”-vel megerősített osztrák-magyar hadsereg január 25-én meglepetésszerűen megkezdte az oroszok elleni általános offenzívát. E támadás főirányai voltak Boroevics hadserege számára egyrészt a duklai szoros, másrészt a lubkovi és uszoki szoros jobbásznyai a sanok—sambori területtel, a német „Südarmer” részére Stryj, Pflanzler-Baltin számára pedig Stanislaw és Bukovina.

Amint már több ízben, ezuttal is az oroszok pártjára állott az időjárás. Egész januárban vad téli idő tombolt és alig kezdtek meg előnyomulásukat kárpáti csapataink elővédjel, a tél példátlan heveséggel lépett fel a hegyek közt. A meredek utakon két méter magasán állott a hó, amely a főutakat alig járhatókká, a mellékutakat pedig egyáltalán járhatatlanná tette. Ezenközben a lengyel és galíciai vasútvonalon ontották az oroszoknak a segédszervezeteket. Ennek dacára és az időjárás mostoha-ságaival szemben kárpáti offenzívánk február közepén a következő eredményeket tudta már felmutatni:

A jobbásznyon Pflanzler-Baltin hadteste Bukovint visszahódította a Pruth folyóig és előnyomult a Nadvorna—Kolomea vonalig. Ezalatt a centrumban a németek, a balsásznyon Boroevics hadserege a Kárpátok magaslatairól a Dukla-szorosig verték vissza az orosz hadakat. A duklai horpadásban az oroszok valamennyi megszállva tartott átjárót feladni voltak kénytelenek.

(Még egyszer támad az orosz.)

Alig javult az időjárás, az oroszok tajtékzó dühvel ellentámadásba mentek át, a mellyel visszazserezni remélték elvesztett hadállásaikat. Az oroszok e célja azonban nemcsak hiaként valott, hanem még mi nyertünk területet, lépésről-lépésre szorítva vissza a heves ellentámadást tanúsító orosz csapatokat.

Február végén csapataink újból támadásba mentek át és különösen a kárpáti front közepén, Lisko környékén, a cisna-baligrodi uton zajlottak le nehéz, de számukra mégis győzelmet hozó harcok.

Az időjárás újra teljesen sardonra fordult és újból meg kellett állanunk. Az orosz ismét időt nyert, amit fel is akart használni előnyomulásunk megállítására. Az uszoki—lubkovi—dukla szorosok vonalát támadtak teljes erővel, hogy itt frontunkat keresztültörjék. Ellenségünknek frontunk keresztültörése nemcsak, hogy nem sikerült, hanem azóta már meg is állítottuk az oroszok kárpáti offenzíváját. Ebben Boroevicsnak nagy érdeme van.

Jól állunk, mert sűt már a nap.

A Pester Lloyd mai számában a következő nagybereznai táviratot közli: Beszélgetést folytattam egy vezető katonai személyiséggel, aki mindaddig elzárkózott az újságíróktól s aki minden nyilvános szereplést elhárított eddig magától. Mostani nyilatkozata tehát alapos örömet fog kelteni, mert ennek a kitűnő férfiúnak megfontolt szavai elegendő biztositékot nyújtanak kijelentéseinek értékes voltáról. Szavai így hangzottak:

— Általánosságban mondhatom, hogy jól, nagyon jól állunk. A legfényesebb reménységgel nézhetünk a jövő elé. Szó szerint tessék ezt érteni, a fényesség alatt a napsugarakat értem, amely beragyo az ablakon. A napos idő ugyanis sokat jelent. Az oroszoknak igen súlyos telük volt s most nekik rossz hadállásuk van, míg mi elfoglaltuk az oroszok jó pozícióit. Magnyugtathatja a közönséget, hogy semmi ok sincs az aggodalomra. Teljes nyugalommal, bizalommal és jogos várakozással tekinthetünk a jövőbe.

Akcióképtelen az orosz sereg.

Eperjes. Sárosban teljes nyugalom van. Az orosz offenzíva nemcsak megállt, de egészen akcióképtelen lett.

Pihennek az orosz csapatok.

Páris. A Temps pétervári tudósítója jelenti, hogy a hóolvadás a nagy operációkat a keleti hadszíntéren megakadályozza. Ezen körülmény nélkül s különben szűnet állott volna be a harcokban, mert a csapatokat pihentetni kell és új csoportosításokat kell eszközölni.

Három millió az orosz tartalék.

Genf. A Journal de Geneve az oroszok tartalékát még három millióra becsüli, a franciákat pedig egy és egynevegy millióra.

Oroszok rettenetes veszteségei a Kárpátokban.

Berlin. Stockholmból jelentik: Angol és francia jelentések szerint az oroszok hatottakban és sebesültekben a kárpáti harcokban fél millió embert veszítettek. Már az első kárpáti offenzíva, amikor az oroszok az osztrák-magyar arcvonalat át akarták törni, 150.000 emberükbe került. Oroszország kénytelen volt decemberben az offenzívát beszüntetni és sereget újra csoportosítani. Karácsonykor az offenzívát újra kezdték, de a legörültebb emberpazarlás dacára, a kísérlet eredménytelen maradt. Február elején ez a hatalmas hadsereg is összeomlott, miután 200.000 embert veszített. Angol becslések szerint március első napjai óta 100.000 emberbe került az új offenzíva.

Restaurálják Przemyslt az oroszok.

Krakó. A Glas Narodu jelenti Przemyslből, hogy a foglyok elszállítására befejeződött. Csak a betegek és sebesültek maradtak a várban, akik között hater ezer sorkatoná van. Meletük maradt százhuszonkilenc osztrák és magyar katonasorvos, aki betegeiket kezeli.

Przemyslbe most éjjel-nappal hoznak municiót és élelmiszert és lázasan dolgoznak az erődítések megjavításán. Főként a San folyó felé eső fronton dolgoznak. Megnyitják a páncéltalakat, a San folyót pedig átkutatják, mert azt hiszik, hogy az osztrák és magyar tüzérség által elhelyezett tüzérségi anyagból valamit megmenthetnek.

TANÜGY.

(—) Az „Aradvidéki Tanítóegyesület” tagjainak. Az Eötvös-alap orsz. tanítói egyesületének a Néptanítók Lapja f. évi április hó 1-én megjelent számában köcsöt pályázati hirdetmény alapján felhívom az A. V. T. E. tagjai közül azokat, akik az Eötvös-alap nyújtotta évi segélyben részesülni óhajtanak, vagy akik fiaikat a „Ferenc József”, esetleg a kolozsvári „Hunyadi” tanítóházakba az 1915—16. tanévben felvételt óhajtják: erre vonatkozó s az Eötvös-alap elnökségéhez címzett kérvényeket legkésőbb f. évi április hó 26-ig beárólag alulírott címére (Arad, Kápolna-utca 1. sz.) küldjék be. Későbbben beérkezett kérvények figyelembe nem vehetők. A pályázati feltételeket, valamint a szükséges okmányokat a „Néptanítók Lapja” és a „Tanító” című tanügyi lap f. évi április hó 1-én megjelent száma felsorolja. Kovács Vince, egyesület elnök.

Legénysége által felrobbantott török csatahajó.

(Óriási hajót építenek az oroszok. — Dardanellákból kikergetett angol flotta.)

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, április 20.

A hős török torpedónaszád.

Konstantinápoly. (Hivatalos). A főhadiszállás jelenti: Kaukázusi fronton Myles környékén három-négy nap óta határon folyó harcok ránk nézve előnyösen végződtek. Az ellenséget a határra visszavertük.

Tegnap egy ellenséges torpedó-flottila a Dardanellák tengerszorosához közeledést kísérelt meg. Bizonyosan megállapítható, hogy két ellenséges torpedónaszádot tüzelésünk eltalált, amire a flottila visszavonult.

Egy repülőgépnél felderítő útján Tenedos fölött bombákat dobott az ellenséges hajókra és az ellenség tüzelése dacára sértetlenül tért vissza.

Timur-Hisszar torpedónaszádunk e hó tizenhetedikén az Aegei tengeren teljes sikerrel megtámadta az angol Manitou szállítóőzöst. Az angol admirális beismeri, hogy a szállítóhajónak száz katonája a vízbe fullt. A támadás után torpedónaszádunkat angol cirkálók és torpedózók Chiosig üldözték. A Timur-Hisszar legénysége a levegőbe röpítette a torpedónaszádot, nehogy az ellenség kezébe kerüljön. A legénységet a chioszi hatóságok barátságosan fogadták.

A többi hadszíntéren nevezetesebb esemény nem történt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Szemtanu az ostromról.

Konstantinápoly. Az Osmanischer Lloyd haditudósítója jelenti a gallipoli főhadiszállásról:

Április 16. — Ma hajnalban 2 óra 20 perckor egy angol tengeralattjáró az E. 15. bukkant fel a szoros bejáratánál és hat és fél óra hosszat távírozott. Két gránátunk találta az E. 15-öt, amely súlyosan megsérült. Valószínűleg léket kapott, mert nem tudott a víz színére emelkedni és pár perc alatt süllyedni kezdett. A hajó legénységéből három holttestet és hét sebesültet fogtunk ki a vízből. A foglyok egyértelműleg azt vallják, hogy a kapitány a süllyedés perceiben öngyilkos lett. A foglyok között régi ismerőst találtunk, Palmer hajóosztást, aki régebben Gallipoliban volt angol alkonzul. Az E. 15. a szemünk előtt süllyedt el.

A reggeli órákban az ázsiai bejáratnál megjelent a Majestic angol páncélos, a mely mintegy tíz lövést adott le az előerődítményekre, majd hirtelen visszavonult. Epen ebédhez ültünk, a mikor újra megjelent a hajó. Tüzérségünk kitűnően dolgozott, egy gránátunk a parancsnoki hidat találta és láttuk, amint egy hajóosztást, kezében látószóval, holtan esett össze. A Majestic igen gyors iramban vonult vissza és többé nem mutatkozott. Suisse nevű francia páncélos jelent meg ezután és szintén az erődítményeket kezdte bombázni, de a francia szokáshoz híven, az első voltrefterünk után visszavonult.

A mai mozgalmas nap után, még az éjszakában is volt esemény. Angol aknaszedők, a sötétség beálltával megkísérelték, hogy a szorosba behatoljanak, de rövidesen visszaűztük őket.

Aeroplánjaink ma este hat óra táján a Tenagos partján horgonyzó szénraktárhajókat bombázták a levegőből. Tizenkét bombát dobott le és a legnagyobb szénszállító hajó teljesen elégett.

Egy aeroplánunk ma közel járt Lemnoshoz és Tenedoshoz. Megállapította, hogy angol és francia részről összesen 8 páncélos, 10 aknaszedő, 19 szállítóhajó, 9 szénraktárhajó és egy hydroplán van a szigeteken. A tenedos mülhelyben legalább b nyolc hydroplán vészát látták, a melyek javítás alatt vannak.

Repülők a Dardanellákon.

London. A Star jelenti: A Gallipoli-félszigetre minden nap érkeznek török csapatok, különösen Kihd-Barba. Konstantinápoly erődítményéből a nehéz ágyukat átvitték a Darda-

nellákra. Számos repülőgép érkezett a félszigetre és sűrűn bombázza a szövetségesek csapatszallító flottáját.

Orosz támadás készül a Boszporus és a Dardanellák ellen.

Milano. Magrini haditudósító Pétervárról jelenti, hogy az oroszok nagyban készülődnek egy új támadásra a Boszporus és a Dardanellák ellen. Odesszában, Szebasztopolban és Nikolajevszkben három hadtest készen áll erre a célra és Szebasztopolban 150 csapatszallító hajó gyűlt össze. Április végén besoroznak az orosz flottába egy új Hiperdreadnoughtot és május végére még egy ilyen hajóóriás elkészül(?)

Az angolok bosszúja.

Athén. A tenedosi muftit az angolok felakasztották, azért, mert állítólag jeladásokat tett az ellenségnek.

Oroszok veresége.

Pétervár. Hivatalosan jelentik, hogy az orosz csapatok átmenetileg kiűritették Taebriksz tartományt, mert az ellenség tulerőbe jutott.

H I R E K. LEGÜJABB.

Érkezett reggel 3 órakor.
(Táviroda, cenzurázva.)

Budapest. A munkapárt értekezletén Tisza István gróf beszédét folytatva kijelentette, hogy a legutóbbi találkozásuk óta nagy események játszódtak le. Arra kéri a pártot, engedje meg, hogy ezuttal ne kelljen nyilatkozatot tennie, mert annak a nyilatkozatnak, amit állásából kifolyólag tennie kell, a képviselőházban van a helye. A háboru nem szüntette meg a pártok közötti ellentéteket, de beigazolta, hogy legélesebb pártellentétek között is vannak a magyar nemzetnek problémái, kötelességei, amelyek teljesítése körül a magyar ember nem ismer pártellentétet. Most az előtérben levő kérdések létkérdései a magyar nemzetnek. Ezeknek taglalása csakis oly helyen történhet, ahol pártkülömbőség nélkül részt vehet az egész magyar nemzet. Nem kívánja, hogy az ülészak viták nélkül folyjon le. Teljes bizalommal van az iránt, hogy a magyar ellenzék, amely a háboru alatt hazafiasságának olyan lélekemelő tanúbizonyságát adta, ha fog kritikát gyakorolni, támadásokat intézni, vetünk együtt fogja hazafias kötelességét teljesíteni. Kéri a pártot, hogy kölcsönös bizalommal és szeretettel együtt teljesítsék kötelességüket. Az értekezlet ezzel véget ért.

Az ellenzék elnöki tanácsa ma értekezletet tartott. Elhatározták, hogy a katonai javaslatoknál és a pénzintézeti központnál kimerítő vitát indítanak. Több szónokot állítanak.

Farkas Pál interpellációt jegyzett be a hadszállítás körüli visszaélések miatt.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: Stockholmból jelentik: Az oroszok világgá kürtölik, hogy a Kárpátokban sikereket arattak és a szövetségeseknek 100,000 ember vesztesége volt; az oroszok nem akartak Magyarországra nyomulni, csak visszavernek minden oly kísérletet, amely megszállott orosz területeket akar visszafoglalni. A Wolff ügynökség ehhez megjegyzi, hogy ha az oroszoknak tényleg csak ez volt a szándéka, miért tettek hatalmas erőfe-

szítéseket, miközben veszteségeik háromszorosan felülmúltak a szövetségesek veszteségeit. Az orosz hadvezetés eme bejelentése az orosz offenzíva sikertelenségének beismerését jelenti.

Páris. A lapok orosz táviratokat közölnek, melyek szerint az orosz offenzíva megakadt. Új csapatsortosítás volt szükséges, mert az orosz csapatokat bekerítés tenyegette,

XV. Benedek pápa béke imája.

(Könyörgés a háboru megszüntéréért.)

Távirati tudósítás.

Bécs, április 20

A bécsi katolikusok könyörgő processzióján, a melyen több, mint harmincezer ember vett részt, Piffl doktor bíboros hercegérsek elmondta XV. Benedek pápa békeimáját, amely így hangzik:

A háboru nyomorúságában és félelmében, a mely a népeket és nemzeteket létükben fenyegeti, hozzád esedezünk ó Jézus, a te szerelmes szívedhez, mint legbiztosabb menedékünkhöz. Hozzád ó könyörületessé szíved Istent, hozzád könyörgünk: vezérelj el fölöttünk a rettenetes ostort! Tehozzád a béke királyához intézzük szüntelen imádságunkat: add meg nekünk a békét, a melyért esedünk! Istent szívedből sugározd ki az egész világra szent szerelmedet, hogy minden ellenségeskedés eltűnjön és az emberek között csak a szeretet uralkodjék. Midőn a földön időztél, szíved a leggyöngébb részvételt volt eltelve minden emberi szenvedés iránt. Könyörülj meg a szíved rajtunk ebben az órában, a mely súlyosan nehezíti ránk végtelen gyűlöletével és borzalmas verontásaival! Könyörülj meg az anyák nagy sokaságán, a kik aggodalom és gondok között várják fiaik sorsát, könyörülj a családokon, a melyek fejét elrabolta a háboru, könyörülj a szerencsétlen Európán, a melyre oly nehéz sors szakadt. Sugald az uralkodóknak és népeknek a béke gondolatát, engedd, hogy megszűnjön a küzdelem, a mely a népeket szétszakítja: ó add, hogy az emberek ismét találkozzanak a szeretetben. Gondold meg Istentem, hogy drága véred árán testvérekké tetted őket. Egykor, a midőn Péter apostol segítségül hívott, mondván: „Ments meg Uram, mert mindnyájan elpusztulunk” meghallottad a szózatot szeretetteljesen és a felindult hullámoknak nyugalmat parancsoltál.

Oh engesztelődjél meg e napokban is és hallgass meg kegyesen bizakodó imánkat és adjál a viharban álló világnak ismét nyugalmat és békét. Oh Szent Szűz, te, a ki segítségünkre sietél, a legnagyobb veszedelmek idején, segíts meg bennünket ma is, védj meg és ments meg minket. Amen!

Midőn az amen elhangzott, mélységes és átszellemült esend uralkodott percekig a sok ezer főnyi tömegben. A szívekből ugyanaz az imádság szállt az ég felé...

— A cárné a békéért imádkozik. Pétervárról jelentik: A háboru óta a cárné teljesen visszavonultan él, kerüli az embereket és a békéért imádkozik.

— Kiténtetés. Patak Ernő okleveles mérnök az északi harctéren teljesített szolgálataiért „Belobende Anerkennung"-ot kapott.

— Az olasz külügyminiszter kihallgatása. Rómából jelentik: Sonnino külügyminisztert az olasz király külön kihallgatáson fogadta.

— Nyugalmazott vezérőrnagy. A király elrendelte, hogy a nyugállományba átvétessék május 1-vel Steinbergi báró Poteani Artur vezérőrnagy, a saját kérelmére megejtett felülvizsgálat eredményéhez képest, mint szolgálatra alkalmatlan, Poteani báró a temesvári lovasbrigád parancsnoka volt.

— Kiténtetett honvédek. A hadsereg főparancsnokság Farkas esendőrmesternek és Zsukan Sándor esendőrnök beosztva a 2. népfelkelő gyalogezredhez, Nagy János és Nyegrilla György szakaszvezetőknek, Sztán Demeter tizedesnek, Mojsza Pál és Dubesz János honvédeknek, a 2. népfelkelő gyalogezredben a II. osztályú esüst vitességi érmét adományozta.

— **Vizsgálat család miatt egy országgyűlési képviselő és társai ellen.** Ismeretesek azok a visszaélések, amelyeket az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület egyes alkalmazottai a jótékony cégére alatt elkövettek. A belügyminiszter az egyesület működését felügyeltette és az ügyek vezetésére hatósági biztost rendelt ki. A rendőrség nyomozást indított az egyesület vezetősége és hivatalnokai ellen a nyomozás befejeztével az iratokat a budapesti kir. ügyészséghez tette át. Az ügyészség — mint Budapestről jelentik — a nyomozati iratok alapján a vizsgálat elrendelését indítványozta hűtlen kezelés és család büntetnének gyanúja miatt, Hencz Károly dr. országgyűlési képviselő, ennek fivére, Hencz Béla, Gönczi Elemér dr. budapesti ügyvéd, egyesületi főtitkár, ennek fivére, Gönczi József és Róna Lajos ellen, kik valamennyien az egyesület vezetői és alkalmazottai voltak s a kik ellen az a gyanu merült fel, hogy az egyesület kárára összességében meg nem határozható visszaéléseket követtek el. A vizsgálóbíró, mielőtt a vizsgálatot elrendelte volna, az iratokat a büntetőtörvényszékhez terjesztette be, a törvényszék pedig Hencz Károly dr. mentelmi jogának feltűggesztése végett az összes iratokat a főügyészséghez küldte.

— **A hadsereg és a mezőgazdasági munka.** A hadvezetés tudvalevőleg a katonák közül a mezői munkák elvégzésére sokat szabadságolt. A tizennégy napos szabadságidők honnap, szerdán járnak le. A tavaszi mezői munkákat azonban a Nagy-Alföldön és a Dunántúlon a nagy esőzések miatt, a Közép-Tiszán, a Maros és a Körös mentén pedig a folyók áradásai miatt csak részben végezhettek el. — A gazdasági egyesületek ezért felirták a földművelésügyi miniszterhez a kérték, hogy eszközje ki a szabadságidő meghosszabbítását. Ma — mint Budapestről jelentik — a képviselőház folyosóján is szóba került ez a kérdés. Illetékes helyen közölték a gazdaképviselőkkel, hogy ott ahol arra szükség lesz, a mezői munkák elvégzésére szabadságolt katonák szabadságidejét meghosszabbítják.

— **Harmincöt ezer koronás váltócsalás.** Budapestről jelentik: A Jászberényi-ut 2. szám alatt levő Kőbányai Takarékpénztár Részvénytársaság szombaton délelőtt megbizta Győri József 36 éves bankszolgát, aki már 18 év óta van a bank szolgálatában, hogy az Angol-Osztrák Bank fürdő-utcai telepén vegyen fel 35.000 koronát és a kapott pénzből teljesítsen különböző fizetéseket. Győri a megbízólevél alapján a bankból fel is vette a pénzt, azóta azonban nyoma veszett. A bank az esetről nyomban jelentést tett a főkapitányságon és a letektivek megállapították, hogy Győri a pénzt elkasszította és senki nem teljesített fizetést. Keresik.

— **Orosz fogoly temetése.** Fogolynak lenni, valahol a végtelen szibériai puszta fakunyhós falujában, koncentrációs táborában most talán a legszomorúbb dolog a világon, ép oly szomorú talán, mint fogolynak lenni, messzi a kedves Jelizavettától, Arkádiától, vagy Máriától, az otthonától, az ismerős falutól valahol a magyar rónán... Fogolynak lenni és elpusztulni, meghalni idegenben, idegenek közt, idegen föld rögét idegen és részvétlen emberek hányják a koporsóra, amelyet idegen fából, idegen asztalos gyálult össze... Most Aradra is hoztak néhány orosz sebesültet. Súlyos, vérző, fájdalmas sebüket irral gyógyították az orvosok abban a szép és nemes épületben, abban a Lyceumban, amelyhez nekünk diákkorunk legillatosabb emlékei fűződnek, de amely nekik furcsa, idegen, rideg. S ma hajnalra mint igazhitű pravoszláv, Istennek, az Ur Jézus Krisztusnak és valamennyi szenteknek ajánlva lelkét — csak ép karínges, széles selyem övű orthodox pap nem nyújtotta felé oszokra a három ágas bizánci keresztet — kiszemvedett. Fekete koporsóját két szuronyos katoná orizte, néma bajtársai, nem olyan nyelven mormolták felette a Miatyánkot, amelyet ő értett, magyar bakák voltak. A koporsót szerb pap szentelte be, asián a temetőbe indult a menet, a két magyar baka volt a Leichenconduct. Idegenben, idegenek között, idegen földben pihen a cár egyik katonája — ki tudná nevét a sok közül — aki valamikor a termékeny kis-orosz síkságon turta a földet, a Volga halat leste hálójába, vagy a vége nélküli szibériai síkon űzte a vadat. Két magyar baka kísérte utolsó útjára, itt se rokons, se barátja, se ismerőse. De koporsóján, fejfája tövében még is ott volt néhány száz virág, gyászos koszorú... Nem rokonától, barátjától, ismerősétől, lányoktól, asszonyoktól, akiket soha sem látott, akik fehér köntösükön vörös jelvényt viselnek, tikkadt ajku sebesültnek italt nyújtanak, finom metszésű ujjukat szenvedést csillapítva simítják végig gyöngyöző homlokon, néhány ápolónőtől, kiknek melegen érző szívének nem engedte, hogy jeltelen maradjon a magyar rög, amely alatt szegény, ártatlan, békés orosz, a cár harcok eszköze, pihen.

— **Tisza István gróf felesége és öccse.** Budapestről jelentik: Tisza István gróf felesége, aki tudvalevően influenzában megbetegedett, már jobban van. A megsebesült Tisza Lajos gróf állapota még változatlanul súlyos ugyan, de remélhető, hogy mielőbb felgyógyul. Amikor a miniszterelnök ma délelőtt tíz órakor megjelent a Házban, a munkapárti képviselők közül sokan érdeklődtek a két beteg állapota iránt.

— **Lépine fiának halála.** Párisból jelentik: Abból az alkalomból, hogy Lépine volt párisi rendőrfőnök fia, aki tartalékos katonatorvos volt, elesett a harcban, a Figaró azt írja, hogy Lépinet a német katonák meggyilkolták. Lépine a 13. vadászszázalékban szolgált, amelynek Markirchnél ki kellett térnie az ellenség elől. Ekkor hátrahagyták a megsebesült Falcoz hadnagyot. Lépine mellette maradt, hogy bekösse sebeit. A katonatorvos azóta eltűnt. A Figaró most már merész fantáziával megállapítja, hogy a két tisztet bizonyára meggyilkolták a német katonák.

— **Siket Traján posta-főigazgató.** Negyven esztendő óta és eredményes munkásságának esztendő jutalmazását közli a hivatalos lap egyik legújabb száma: a király Siket Traján nagyváradi posta- és táviratigazgatót miniszteri tanácsosi ranggal posta- és távirat főigazgatónak nevezte ki. Siket Traján, a ki nemrég ünnepelte 40 éves szolgálati jubileumát, nyolcadik éve áll a nyolc vármegyére terjedő igazgatóság élén, de nincs az a kis község, amely a posta- és távirat óriási arányú fejlesztésében az ő aktív lüktető munkájának jótékony hatását ne érezte volna. Mostani kinevezése rokonszenven és örömmel találkozik munkásságának tisztelőivel.

— **A tavaszi időjárás elősegíti a ragályos betegségek terjedését,** azért jól teszi mindenki, ha idejekorán ellátja magát fertőtlenítő szerrel, pl. 1 üveg lysoformmal, mely minden gyógyszerárban és drogeriában kapható 90 fillér árban. A lysoform szappan árát a nyers anyagok megdrágulása következtében kénytelenek voltunk 1 korona 20 fillérre felemleni.

— **Az orosz mágnásvilág veszteségei.** Stockholmból írják: A Szentpéterváron megjelent orosz nemesi almanach, mely hasonló góthai almanachhoz, hivatalosan közzé teszi, hogy a legutóbbi kárpáti harcokban az orosz arisztokrácia tagjai közül, az eddig felsoroltakon kívül a következők estek el: Lieven herceg Oroszország egyik leggazdagabb mágnása. Brilov admirális, a leghíresebb ágyuszakért Oroszországban, akit éppen ezért osztottak be a Kárpátokba. Korábban nemszú ideig volt tengerészeti miniszter. Az orosz hajók nagy részét, a Putilov-művek után, ő szerettette fel modern ágyakkal. Kojunin báró, a Novoje Vremja haditudósítója, akit valószínűleg egy eltévedt gránát ölt meg. Arzeniew herceg, a stockholmi orosz követ fia, súlyosan megsebesült és német fogdába került.

— **Kitüntetés.** Müller András, az aradi 3. huszárezred I. osztályu főpatkolómestere, — aki a német hadsereg részére a múlt év őszén eszközölt lóvásárlásnál segédkezett — a szász királytól a katonai díszkeresztet kapta.

— **Agyuk a Louvre tetején.** Zürichből jelentik: A Zürcher Post párisi rüdes tudósítója a *Matin*-nal szemben leszögezi, hogy a diadalívén, az Etoile-téren, katonai berendezések vannak a Zeppelinek előtt. Amiden legutóbb a Zeppelinek megjelentek Páris fölött, a diadalívéről erősen tüzeltek a német léghajóira. Érdekes különben, hogy más középületeken, többek közt a Louvre tetején is ágyuk vannak. A palota tetején levő homokzsákok tehát nem csupán a Milói Vénuszot és Mona Lizát védik, hanem inkább arra szolgálnak, hogy közöttük ágyukat rejthessenek el.

— **Tavasza megérkeztek a szép gyermekocskók Fischer árúházában a Szabadságtéren.** Összehajtható nyári sportocskók már 16 koronától feljebb. Gyermekszékek átalakítható 12 koronától feljebb. Mindenkinek érdekében áll a Fischer Árúházat felkeresni fényképezkedvésmény. 227

— **Kereskedelmi szaktanfolyam.** Minden hó elsején új (gyors-, gépirási-, könyvelési) tanfolyamot nyitunk. Tandíj összesen 50 korona. Beiratkozás a délelőtti órákban. Zitter és Hollós. Báró Bohus-palota. 1387

— **Nagy levélpapírvásár Kerpelnél.**

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Az aradi tojáskivitel.

(Egy aradi tojáskereskedő cég levele.)

Arad, április 20.

Berta Titusz törvényhatósági bizottsági tagnak a gazdasági szék hétfői ülésén a franciaországi tojáskivitelről szóló interpellációjára ma Kemény Manó, mint a Rosenberger és társa aradi tojáskiviteli cég baltagja az interpelláló bizottsági taghoz intézett a következő levél közlésére kért föl:

Az „Aradi Közlöny“ t. évi április 20-án megjelent 98. számában olvasom, hogy Ön Arad város tojásszükségletének ellátását, mint ahhoz értő szakember irányítani kívánja, ezen irányítás közben cégünket is, mint Aradon egyedül tojáskivittel foglalkozót megvédolja azzal, hogy az általunk szállított tojás Franciaország részére megy, mit első sorban meghatározottabb formában visszautasítok.

Az Ön által talán pillanatilag megtévesztett közvélemény felvilágosítására közlöm, hogy cégünk kizárólag Németország területére szállít tojást, mit könyveinkkel igazolhatunk, már pedig Németország, tekintve, hogy nagy szükségletet ezen cikkben aligha tudja fedezni ma a neki szállított tojást más állam részére tovább szállítani nem engedi, — különösen ellenséges ország részére. Ami Arad város tojásszükségletének ellátását illeti, itt is nagyon téved, ha ezt egy kiviteli tilalommal elősegíteni gondolja, ellenkezőleg, a behozatal könnyítésével kell ezen segíteni, mert Arad város csak úgy juthat tojáshoz, ha azt ide behozzák és így az az eljárás, amit az aradi rendőrség ed-

dig követett, hogy a vidékről behozott tojást karhatalommal a piacra vitette és ott egy általa önkényesen meghatározott áron azt eladta, azt eredményezte, hogy a vidéki kofák, akik vidéken a tojást összevásárolták és behozták Aradra, tekintve, hogy azt itten olcsóbban kellett, hogy eladják, mint ők vásárolták, a behozatal teljesen megbénította és minden vidéki kofa örizzedik Arad város területére belépni.

Szerény véleményem szerint ezen dolgon nagyon könnyen lehet segíteni. Olyképen, hogy a tojás árát a piacon mindenkori a kereskedelem által megszabott árhoz kell irányítani, ha mi a kivétel céljaira egy tojásért 10 fillért fizetünk, ne kényeztessük a kofát, hogy ő a piacon 8 fillérért rendőri fedezet mellett kénytelen legyen eladni azt, hanem, ha a kereskedelem 10 fillért ad egy tojásért, úgy engedélyezze meg a piacon is a 10 fillért. Cégünk mindenkori szívesen közli a napi árakat, mert ezeket nem mi határozzuk meg, hanem Budapest, Bécs, Berlin. Nehogy azonban a közönség azt higgye, hogy amennyiben mi olcsóbban vennénk a tojást, akkor a piacon is olcsóbban lehetne venni, felemlitem, hogy Aradon ugyan egyedül foglalkozunk a tojás-kivittel, de az országban még számos cég van, úgy, amennyiben mi nem tartanánk lépést a többi cégekkel ár tekintetében, úgy még Arad közvetlen szomszédságából is a tojást más városban levő kereskedő kapná, Aradon pedig sem kereskedő, sem fogyasztó nem jutna egy tojás-hoz sem.

Mért nem lehetett a buza és egyéb termékek, valamint a husáknak oly óriási áremelkedését megakadályozni? Épen a tojás az a cikk, ami kivételt kell, hogy képezzen? Hisz béke időben is volt már eset, hogy egy tojás 8-10 fillérbe került! Epan most, mikor a baromfi etető anyaga háromszorosa kerül a rendszernél, legyen olcsó tojás! Tojás is van elég, csak rendes áron meg kell fizetni és nem szabad a vidéket a behozattól elriasztani.

A legtöbb nő csak akkor látja, hogy öreg, —

ha már a tükör is mutatja! A művelt nő sohasem várja be azt az időt, midőn arcára már elfonnyadt, hanem idejekorán siet szakorvosához, hogy tanácsát kikérje. — Dr. Pratt, a legkiválóbb amerikai kozmetikus professzor azt mondja, hogy a legtöbb nő, aki hozzáfordul tanácsért, azt hiszi, hogy az öregedés megállítására valamely nagytitkon alapozik. Pedig — ugymond — én is csak Yes porcellán-poudert rendeltem, — azt, a valóban csodás találmányt, melyek nemcsak az arc korai öregedését akadályozzák meg, de — számos tapasztalatom igazolja — még a legelhanyagoltabb arcot is a fiataloság tartós üdőségével és frissességével ruhazzák fel.

Yes-puder ... 3.— korona
Yes-krém ... 3.— korona
Yes-szappan ... 1.50 korona

Amerikai gyártmány!

Magyarországi főraktár: Erányi Béla
„Diana” gyógyszerláda Budapest, VII.
Károly-kürt 5. szám.

Mindenütt kapható!

NEMZETI SZINHÁZ.

Szerda, 1915. évi április 21-én:

A budapesti Apolló tagjainak fellépte:

Hindenburg Varsóban?

Nagy bohózatos „Szketz”. Írta: Guthy Soma dr.

Az előadások délután 5, 7 és 9 órakor kezdődnek mélyen leszállított helyárrakkal.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endra.

NYILTTÉR.*

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert kolera, vörheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek a háboru után fokozottab erővel lépnek fel, mint más időkben, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítőszer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő szere a

Lysoform

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 90 fillérért minden gyógyszer-tárban és drogeriában kapható. Híatása Löffler, Vertun, Partik, Vas, stb. intézetének vizsgálatai szerint gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiszeptikus kötéseknél (sebekre és daganatokra), kéz- és arcmosásra és ragályok elhárítására, stb. mindenkori ajánlják.

Lysoform-szappan

finom, gyenge pipere szappan 10% lysoformot tartalmaz és antiszeptikus hatása. Alkalmazható a legkényesebb bőrre is; szépíti, megpuhítja és illatosítja teszi a bőrt. Egy kiséret a Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Ára 1.20 K.

Fodormenta Lysoform

erősen antiszeptikus hatású szájviz. Szájbűzt rögtön és nyomtalanul eltüntet és a fogakat konzerválja. Használandó továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízre.

Eredeti üvege 1 kor. 60 fillér.

As összes lysoform készítmények kaphatók minden gyógyszer-tárban, drogeriába. Kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az Egészség és fertőtlenítés című érdekes könyvet.

Dr. Keleti és Murányi

vegyészeti gyára Ujpesten.

* Az ezen rovat alatt közöltékek nem vállalnak felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen jó nőm és édesanya elhunyt alkalmából megfogyatkozott kis családom és magam nevében hálás köszönetem fejezem ki mindazoknak, kik lelkünk jobbfeleének koporsójára koszorut tettek és együttérző részvétükkel felkerekettek.

Arad, 1915 április hó 20-án.

Nagy István főgimnáziumi tanár és gyermekei.

17

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak kik felejthetetlen egyetlen fiam

Székely Sándor

elhunytá alkalmával, fájalmunkat részvétükkel enyhítették, ez uton mondok köszönetet.

Apatelek, 1915. április hó 18-án.

A gyászoló

1459

Sonnenschein család.

APOLLO SZINHÁZ.

Április 21-én, szerdán utoljára

Katonaszerelem

dráma 3 felvonásban.

Főszerepben:

Henny Porten

Az előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.

21

Hirdetmény.

A helyőrségi huskezelőség a levágásra kerülő állatok után 1915. évi december hó 31. eső fagyúra és hulladékokra versenytárgyalást hirdet.

Levágásra kerül naponta körülbelül 12 szarvasmarha. Az ezek után eső fagygyu 40 kg.

Akik ezen versenytárgyaláson részt óhajtanak venni, árajánlataikat írásbelileg, vagy szóbelileg nyújtsák be legkésőbb f. hó 26-ig, a fenti parancsnokság várban levő irodájánál (VI. sz. kapu közelében), ahol bővebb felvilágosítást is nyernek.

Arad, 1915. évi április hó 20-án.

Helyőrségi Huskezelőség Arad.

Iparvállalat keres azonnali belépésre

kereskedelmi végzett gépiró hivatalnokot a levelezéshez. Ezen állásra gyors- és gépiró, irodai gyakorlattal rendelkező hivatalnoknok is pályázhatnak. Képzettséget, eddigi elfoglaltságot és fizetési igényeket tartalmazó ajánlatok

Seidner Bernát és Fia céghez Marosborsára intézendők. 1410

Uránia Színház.

Szerdán

az első világhírű Stuart Webbs film

A rejtélyes látogató

Detektivdráma 3 részben.

Községek előjáróságainak,

Kereskedőknek ajánlok nyírségi

burgonyát

garantált szállítási kötelezettséggel 1321

Kalmár Endre

terményüzlete ARAD, Asztalos Sándor-utca és Chorin Aron-utca sarok. —: Telefon 670.

ALVÁCZA

kénes hőgyógyfürdő Arad- és Hunyadmegyék határán

már megnyilt.

A fürdő, mely a múlt szezonban lett újonnan építve, a modern kor igényeinek teljesen megfelelően, kitűnő eredménnyel gyógyít: csúzt, kösvényt, rheumát, csontszűt, tobosodást és különböző női bajokat. Természetes kénes hőfűrészei 24—28 és 38°C hőmérsékletűek. Közvetlen vasuti állomás. Prospektussal készséggel szolgál a fürdőtulajdonos. 1458

Meghívó.

Az Első Aradi Sertéshizláló Részvénytársaság

1915. évi május hó 2-án, déli fél 12 órakor az „Aradmegyei takarékpénztár” helyiségében tartja

V. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívottak.

A részvények az alapszabályok 9. §-a értelmében 3 nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztáránál vagy valamely aradi pénzügyintézetnél letétbe helyezendők.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az évi jelentés, az 1914. évi mérleg és a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése, mérleg megállapítása, határozat a nyereség felosztása felett, valamint a felmentvények megadása.
3. Egy igazgatósági tag választása 3. évre.
4. Az alapszabályok 1-ső §-ának módosítása.
5. Részvényesek esetleges indítványai *)

Arad, 1915. április hó 19-én.

Az igazgatóság.

Zárszámadásaink a közgyűlés előtti 8 napon belül vállalatunk irodájában betekinthetők.

*) Az alapszabályok 14. §-a értelmében a részvényesek által előterjesztett indítványok csak akkor tárgyalhatók, ha a közgyűlés megtartását legalább 14 nappal megelőzőleg az igazgatóságnál írásban benyújtatnak.

Vagyon Mérlegszámla 1914 december hó 31 én. Teher

Pénztárkészlet	15693 56	Részvénytőke	400000
Beruházások:		Tartalékhalap	9000
telek	24745	Értékesítési tartalékhalap:	
épületek	394790 31	1913. évről	29140
gépek és berendezések	92593 18	1914. évi hozzájárulás	23739 75
hiztálási felszerelések	30127 70	Tiszviselők végkielégítési alapja	223 50
iparvágány	12268 65	Elfogadványok	477000
Szerszámok és leltári tárgyak	9511 60	Hitelezők folyószámlán	177229 22
folyó évi leírás	611 60	1913. évi nyereség áthozat	1966 17
Adószok folyószámlán	347325 48	1914. évi nyereség ...	6803 10
Arukészletek	183512 16		
Anyagok	5175		
Átmeneti tételek	9971		
	1125102 04		1125102 04

Arad, 1914. december hó 31-én.

A könyvelésért:

- Kintzig János, s. k. Vámos Antal, s. k.
ig. elnök. vezérigazgató.
- Gutzjahr Mihály, s. k. Nemess Géza, s. k. Récsey Miklós, s. k.
ig. tag. ig. tag. ig. tag.
- Vásárhelyi József s. k. Vörös Henrik s. k.
ig. tag. ig. tag.

Fenti mérleget megvizsgáltuk, az összes könyvekkel összehasonlítottuk, azokkal megegyezőnek és helyesnek találtuk.

Arad, 1915. Február hó 20-án.

- Fodor Gyula, s. k. Istvánffy Béla, s. k. ifj. Tenner Lajos, s. k.
f. ü. b. tag. f. ü. b. elnök. f. ü. b. tag.

Az aradi magyar királyi állami jószágigazgatóságtól.

7871—1915. számhoz.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi jószágigazgatósági irodák fűtésére az 1915—1916-ik őszi, téli és tavaszi időnyre szükséges mintegy 460 úrköbméter cserhasáb tüzfának beszerzésére és házhoz szállításának biztosítása végett zárt írásbeli árlejtést hirdetek.

A szállított cserfának száraznak, jó minőségűnek kell lenni és teljes mérethben tömören kirakandó.

A szállítás a szükséglethez képest körülbelül 20—30 méterenkénti részletekben a Ferdinánd-utcában levő földművelési államépület udvarába eszközöndő.

A vételár kifizetése mindig a szállított mennyiség után, ha az átvételnél kifogás nem lesz, nyomban számla ellenében az aradi m. kir. adóhivatalnál történik.

Vállalkozó kötelezettségének biztosítására 250 korona bánatpénzt köteles letenni, mely 1916. évi május hó közepén adatik vissza, ha kötelezettségének kifogástalanul megfelelt.

Felhívottak a helyi fakereskedők, hogy amennyiben a fa szállítására vállalkoznak, 1 korona bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlataikat 250 korona bánatpénzzel ellátva folyó évi május hó 25-én délelőtt 10 óráig az alólírott jószágigazgatósághoz nyujtsák be, hol a szerződési feltételek a hivatalos órák alatt betekintheők.

Arad, 1915. évi április hó 17-én.

Magyar királyi államjószágigazgatóság.

1456

(Utányomás nem éjstatik.)

Használt ólom megvételre kerestetik.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Mimosa!

Nagyon boldoggá tesznek levelei, kérek közelebbi címet, hogy ki-merítősen irhassak. 1463

ALKALMAZÁST KERES.

Hadmentes

volt kereskedő, utóbb biztosítási tisztviselő, utazói, irodai vagy más megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalban, 1464

Idősebb

intelligens isr. 4 polgárit végzett, gépiráshoz értő urindó ügyvédi irodába, gyógyszerárba pénztárnoknőnek, vagy ehhez hasonló állásba ajánkozik. Cím a kiadóhivatalban. 1444

Egy tisztességes leány

egy-két nagyobb gyermek mellé ajánkozik, esetleg vidékre is elmegy. Cím a kiadóhivatalban. 1452

ALKALMAZÁST NYER.

Magánjáró

H. P. 10 lóerős gőzcséplőgéphez gépszert keresek. Cím: Brogyán Tódor, Opálos 37. sz. 1455

Keresünk

korcsma és vendéglőnk részére egy idősebb józan életű kímérőt, 500 korona biztosítékkal, ki is vendéglőnk állandó kezelésére képes, saját konyhán kívül 5% jutalék, billiárd és vendégszoba 35% szabad lakás, kert és tiszta. Érdeklődés személyes bemutatkozás előnyben. Sepső és vidéke fogyasztási szövetkezete. 1461

Gépirónő

helybeli iparvállalatnál felvétetik, gyorsíró előnyben részesül. Cím a kiadóhivatalban. 1466

Pénzbeszedő irodaszolga
óvadékkal, azonnal felvétetik Duna biztosítónál, Szabadság-tér 3. 1467

Négy polgárit végzett

fiatal ember helybeli iparvállalat irodájában gyakornokul felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 1465

LAKÁST KERESNEK.

Egy szoba, konyha és fürdőszobából álló lakás azonnalra kerestetik. Címek a kiadóhivatalba kéretnek. 1468

KIADÓ LAKÁS.

5 szobás modern földszinti lakás augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a Lakásnyilvántartási irodában, Deák Ferenc-u. 8. Telefon 816. 1462

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, azonnalra, vagy 1915. május 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, május 1-re kiadó.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Papírszalvéta

1000 db. 5 koronásért kapható Pichler Sándor papirkereskedésében, Szabadság-tér. 781

Zománcozott

öntött vas fürdőkád eladó. Lövész-utca 3/a. Házmesternél. 1451

Használt

irodai bútorok, csillárok és pénzszerények jutányos áron eladók. Megtekinthetők d. e. 9-12-ig. Bővebbet Patófi-u. 1., a házmesternél. 1427

Veszek és eladok:

**burgonyát,
babot,
szalonnát,
zsirt,
szappant**

waggontételenként és mmá-zsánként.

Kalmár Endre
Asztalos- és Chorin-u. sarok.
Telefon 670.

Ajánlunk

ősmert, kiváló minőségű, magas hőfoku és tüztartó

légszesz-kocszot

az aradi légszeszgyár terméke darabos- és dió- osztályozásban tetszés szerinti mennyiségben

házhoz szállítva 591

és teljes waggonrakományokban bármely vasut állomásra a legolcsóbb gyári áron

Kneffel Károly és Fia

szén- és kocsz-nagykereskedése Aradon. Városi és megyei telefon 139.

Költözködők figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 8361

Koch Dániel

Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villamos világítási berendezéseket, villamos csengő- és telefon berendezéseket s minden a szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villamos csillárokat, villamos főzödényeket, villamos vasalókat, villamos hajsütő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villamos cikkekét.

Jön! Jön!

„Ódipus”

nemsokára itt lesz, nem kell tolakodni és előre jegyet váltani, mindenki látni fogja

Jön! Jön!

Hirdetmény.

Folyó hó 23-án, pénteken reggel 8 órakor az aradi lóvásártéren a kisszentmiklósi lókorházból

**kimustrált
50 darab ló**

nyilvános árverésen el fog adatni.

Kisszentmiklós, 1915. április 20.

**A kisszentmiklósi lókorház
parancsnoksága.**